

4

«Жаңарықта»
«Жайлы мектеп»
ашылды

6

Мерекеде тыным
таппайтындар

7 қаңтар, сейсенбі 2025 жыл

Сыр бойы

№1 (20877)

Қызылорда облыстық қоғамдық-саяси газет. 1929 жылдың 1 шілдесінен шығады

/// СҰХБАТ

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ, Қазақстан Республикасының Президенті:

«МАҚСАТЫМ – ЭКОНОМИКАНЫ ЖӘНЕ ЕГЕМЕНДІКТІ НЫҒАЙТУ»

Мемлекет басшысының «Ана тілі» газетіне берген сұхбаты

– Құрметті Қасым-Жомарт Кемелұлы, былтыр «Егемен Қазақстан» газетіне берген сұхбатыңызда жылыда қорытындылап, алдағы уақытта атқарылатын жұмыстың басым бағыттарын белгілеп бердіңіз. Осындай сұхбаттар жақсы дәстүрге айналып келеді. Бұл елімізді дамытуға қатысты шаралардың маңызын азаматтарымыздың терең түсінуіне мүмкіндік береді. Бүгін де мазмұнды әрі ашық әңгіме өрбітеміз деп ойлаймын. Алғашқы сұрақ: Қазақстан үшін өткен жыл несімен ерекше болды?

– Былтыр көптеген маңызды оқиға болды, қыруар жұмыс атқарылды. Мысалы, әбден тозығы жеткен инженерлік-коммуналдық инфрақұрылымды жаңғырту жұмыстары барлық аймақта жүргізілді. 18 миллион шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді. 7 мың шақырым автокөлік жолы салынып, жөнделді. Алматы, Қызылорда және Шымкент әуежайларында жаңа жолаушылар терминалы іске қосылды. Тау-кен, мұнай-химия және металлургия салаларында ауқымды жобалар жүзеге асырылды. Кайта өңдеу секторы қарқынды дами бастады. Оның өнеркәсіптегі үлесі өндіру саласының деңгейіне жуықтады. 27 миллион тоннаға жуық астық жинап, соңғы он жылдағы рекордтық көрсеткішке қол жеткізген дикандарымыздың жетістігін айрықша атап өткен жөн.

Мен былтырғы сұхбатымда 2024 жыл Қазақстан үшін айрықша маңызды жыл болатынын айтқан едім. Шын мәнінде солай болып шықты. Біз еліміз үшін күрделі болса да, жүйелі экономикалық реформаларды қолға алып, алдағы бес жылдық дамуымыздың берік негізін қаладық. Сол үшін көптеген маңызды жоба мен бастама жүзеге асырылды. Келешекте бұдан да ауқымды жұмыс жасалмақ.

Қазақстан – әлеуметтік мемлекет. Сондықтан былтырдан бастап «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасы аясында төлем беріле бастады. Зейнетақы, жәрдемақы, шәкіртақы және азаматтық сала қызметкерлерінің жалақысы көбейді. Еліміздің түкпір-түкпірінде жүзеге жана мектеп, балабақша және дене шынықтыру-сауықтыру орталықтары салынды. Шетелдің оннан астам беделді жоғары оқу орнының бөлімшесі ашылды. Ғылымды қаржыландыру көлемі арта түсті, мәдениет саласының қызметкерлеріне елеулі қолдау көрсетіліп жатыр. Бұқаралық спортты дамытуға баса мән берілді. Мұның бәрін азаматтардың жасамапздық әлеуетін арттыру үшін пайдалы инвестиция деуге болады.

Қазір әлемде бұрын-соңды болмаған аса күрделі геосаяси ахуал қалыптасып отыр. Соған қарамастан, Қазақстан бейбітшілік үшін диалог орнату жолында тиімді рөл атқаратын мемлекет ретінде халықаралық аренадағы позициясын күшейтті. Бұл жағдай еліміздің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және экономикамызды

орнықты дамытуға септігін тигізеді.

Жалпы, өткен жыл оңай болған жоқ, тіпті күрделі жыл болды деуге келеді. Қазақстанға сыртқы факторлардың салқыны тиді, табиғат апаты да жоспарларымызға әсер етті. Алайда біз ахуалды бақылауда ұстап қана қоймай, жан-жақты реформаларымызды жалғастыра алдық. Осылайша, жасамапздық стратегиясы одан әрі жүзеге асырылып жатыр.

– Сіз былтырғы табиғат апатын еске алдыңыз, яғни өңірлердің тең жартысын басып қалған алапат су тасқынын тілге тиек еттіңіз. Сол кезде уақыттемі орндарға апаттың салдарын зсжо туралы нақты тапсырма бердіңіз. Содан бері жұрт ауқымды жұмыс атқарылғанына куә болды. Бірақ қарғын су кезінде қордаланған көптеген мәселенің беті ашылды. Мемлекет осы табиғат апатынан қандай сабақ алды?

– Былтырғы тасқын еліміз үшін зор сынақ болды. Мұндай алапат тасқын Қазақстанда бұрын болмаған. Мемлекет орасан зор қауіптің бетін қайтару үшін шұғыл шаралар қабылдады. Адамдар дер кезінде қауіпсіз жерге көшірілді, олардың уақытша паналайтын орындары

әзірленді, материалдық резервті пайдалануға рұқсат берілді. Апаттан құтқару жұмыстарына Төтенше жағдайлар министрлігінің ғана емес, Ішкі істер және Қорғаныс министрліктерінің, Ұлттық ұланның және басқа да құрылымдардың қызметкерлері, жалпы саны 63 мыңға жуық адам жұмылдырылды. Соның арқасында көптеген азаматты құтқарып, аман сақтап қалдық. Ең бастысы – осы.

Бір ел, бір халық болып, жұдырықтай жұмыла білсек қана мұндай апаттарды еңсере алатынымызға бәріміз көз жеткіздік. Су тасқыны кезінде волонтерлер қозғалысының әлеуеті зор екенін көрдік. Еліміздің түкпір-түкпірінен келген еріктілер құтқарушыларға жәрдемдесті, гуманитарлық көмек ұйымдастырып, зардап шеккендерге қолдау көрсетті.

Қарғын судың қарқыны шынымен де қатты болды: үйлер, жолдар, көпірлер, әлеуметтік және коммерциялық нысандар бүлінді, біраз мал қырылды. Бөгеттер мен гидротехникалық қондырғылар салуға ондаған жыл бойы жете көңіл бөлінгенде, апаттың салдары соншалықты ауыр болмас еді. Мұны мойындау керек. Қазір қателікті түзеп, олқылықтың орнын толтыруға

кірістік. Парламентте жаңа Су кодексінің жобасы қаралып жатыр. Су ресурстарын басқару тұжырымдамасы және оның кешенді жоспары бекітілді. Онда 2030 жылға дейін 40-тан астам су қоймасын салу және 37 су қоймасын жөндеу қарастырылған. Сондай-ақ жалпы ұзындығы 14 мың шақырымнан асатын ирригация каналдарын жаңғырту көзделген.

Төтенше жағдайларды болжау және оның алдын алу жүйесін жаңғыртуға қатысты ауқымды жұмыстар басталды. Су мамандарының тапшылығы мәселесін шешу және зерттеу жұмыстарын жандандыру үшін Қазақ ұлттық су шаруашылығы және ирригация университеті құрылды.

Былтыр желтоқсан айының басында Сауд Арабиясында One Water Summit атты басқосу өтті. Қазақстан мен Франция төрағалық еткен осы алқалы жиыңға қатысып, сөз сөйледім. Онда суға байланысты апаттарға төтеп беру мүмкіндігін арттыру қажеттігіне арнайы тоқталдым. Шын мәнінде, халықаралық қауымдастық су қауіпсіздігін қамтамасыз ету және климаттың өзгеруіне қарсы күресу үшін бірлесе әрекет етуі керек. Қазақстан осы мәселеге басымдық береді.

Күрделі сәттерде қоғамдағы қордаланған келеңсіздіктердің беті ашылатынын өмірдің өзі көрсетіп отыр. Бірақ әр қиындықтың қайыры бар. Сондықтан дағдарыс кезінде байбалам салмай, байыпты болған жөн. Біз өзекті мәселелерге қатысты дұрыс шешім қабылдап, істің көзін таба білуіміз қажет.

Әдетте мемлекеттік қызметшілерді орынсыз сынап-мінейтін әңгімелер жиі айтылады. Алайда бәрі де салыстырғанда көрінеді. Әсіресе басқа елдермен салыстыру арқылы сараланады. Біз коронавирус індетінен бастап қазірге дейін дағдарысты жағдайлардың бәрінен ойдағыдай өтіп келеміз.

Көктемгі су тасқынының салдарын жою үшін қабылданған шаралар мемлекеттің тиімді жұмыс істей алатынын көрсетті. Зардап шеккен бір де бір отбасы көмек-қолдаусыз қалған жоқ. Үй салынып, потер берілді, инфрақұрылым нысандары қалпына келтірілді, қарғын судан зардап шеккен барша тұрғындар мен кәсіпкерлердің шығыны өтелді. Мұның бәрі өте қысқа мерзім ішінде жасалды. Су тасқынының салдарын жоюға ірі бизнес өкілдері де елеулі үлес қосты.

Бүгінгі дүрбеленге толы дүниеде техногендік сипаттағы апаттар мен табиғат апаттары көбейіп тұр. Оның бәрін еңсеруге көптеген ел, соның ішінде дамыған мемлекеттердің өзі дайын болмай жатады. Біз бұған 2024 жылы да анық көз жеткіздік. Әрине, әлі көп жұмыс істеу қажет екені сөзсіз. Дегенмен төтенше жағдайға төтеп беру тұрғысынан, Қазақстан басқа елдермен салыстырғанда лайықты орында тұр.

/// ПІКІР-ПАЙЫМ

АУЫЗБІРЛІК – БЕРЕКЕНІҢ БАСТАУЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев республикалық «Ана тілі» газетіне берген сұхбатында елдің көкейінде жүрген көптеген сауалға тұщымды жауап қайтарып, алдағы мақсат-міндеттер жөнінде ой-пікірін білдірді.

Сұхбат барысында кең-байтақ Қазақстан әлемдік саясатта қалай бағаланатыны жөнінде келелі ойлар айтылды. Президент орналасқан жері, экономикалық әлеуеті және қазіргі геосаясат арқылы еліміздің жер жүзіндегі көптеген мемлекет үшін стратегиялық маңызы бар ел екенін атап өтті. Бұл халықаралық аренадағы іс-әрекетімізге жауапкершілікпен қарап, күрделі мәселелерге байланысты сындарлы ұстанымда болу қажеттігін көрсетіп отыр.

Қай кезде де елдің ауызбірлігі, татулығы мен достығы жоғары жетістіктерге жетелейді. Татулықты ту еткен халқымыз сын сәтте ортақ іске жұмылып, қиындықты артқа қалдырып келеді. Былтыр су тасқыны болған аймақтарда қиындыққа тап келген тұрғындар мемлекет қолдауынсыз қалған жоқ. Олардың әрбіріне тұрғын үй салынып, келген шығын толығымен өтелді. Қиын сәтте еріктілердің де елеулі еңбегі көзге көрінді.

Өткен жылы қолға алынған республикалық «Таза Қазақстан» жобасы да елді мекендердің тазалығына оң әсерін тигізді. Оған Сыр жұртшылығы да белсене атсалысты. Бағамдап қарасақ, бұл тұрмыс сапасын арттыратын игі бастама екені даусыз. Сондықтан оны алдағы уақытта да кеңінен насихаттап, күнделікті өмір салтына айналдыра білгеніміз абзал. Халқымыз «Тазалық табылдықтан басталады» деген тәмсілді бекер айтпаса керек-ті.

Сондай-ақ сұхбатта қоғамда кеңінен сөз болып жүрген атом энергетикасын дамыту, бірыңғай уақыт белдеуі, кәсіпкерлікті дамыту, доллар бағамының өсуі, ауыл шаруашылығы, цифрлық даму, сыбайлас жемқорлықпен күрес секілді көптеген мәселе кеңінен қамтылған.

Жорабек НҰРЫМБЕТОВ,
облыстық мәслихат депутаты,
«Қазсушар» Қызылорда өндірістік
учаскесінің басшысы

ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ – БОЛАШАҚҚА ҚАДАМ

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев «Ана тілі» газетіне берген сұхбатында еліміздің маңызды жетістіктерін айтып, жүзеге асқан ірі жобаларға тоқталды. Оның ішінде елдегі цифрландыру мен жасанды интеллект саласындағы жетістіктер де бар. Мемлекет басшысы Қазақстанның электронды үкімет қызметтерін дамытуда үлкен жетістіктерге жеткенін атап өтті. БҰҰ рейтингінде еліміз E-government көрсеткіші бойынша әлемде 24-орынға ие болды. Бұл – жақсы нәтиже, бірақ Президенттің айтуынша, әлі де үлкен жұмыстар атқарылуы керек.

Бәрімізге белгілі, еліміздегі банктер цифрлық экзюкүйе құру арқылы халықтың өмірін жеңілдетуде. Сонымен қатар, еліміздің экспортқа шығаратын IT-қызметтерінің саны да артып келеді екен. Мәселен, Astana Hub технопарк қарқынды дамып, бүгінде 1500-ден астам компанияны біріктіріп отыр. Оның үштен бір бөлігі – шетелдік компаниялар. Мұндай жетістіктер Қазақстанды цифрлық қойшабы мемлекетке айналдыруға мүмкіндік береді. Бұл – біз үшін үлкен қуаныш.

Одан бөлек, Президент жасанды интеллект саласын дамытуға ерекше назар аударды. Қазақ тілінде жұмыс істейтін алғашқы цифрлық тіл моделі – KazLLM жобасы іске қосылды. Бұл жасанды интеллект қазақша ойлап, сөйлеп, сараптама жасай алады. Жыл соңына дейін жасанды интеллекттің Alem.AI атты халықаралық орталығы ашылып, ол инвестиция тартатын және озық инновацияларды енгізетін алаңға айналмақ. Сонымен қатар, мемлекеттер мен университеттерде жасанды интеллект технологияларын үйрету бойынша жұмыстар жүргізілуде. Мысалы, еліміздің 15 университетінде Google компаниясының арнайы курстары енгізілді. Осы саланың мамандарын даярлау үшін жаңа бағдарламалар жасалуда.

Президент сұхбат барысында жасанды интеллекттің пайдалы жақтары мол екенін айтқанымен, оның белгілі бір қатерлері барын да ескерті. Жасанды интеллектті алаяқтық мақсатта пайдаланудан қорғау үшін көптеген елдер заңнамалық негіздер енгізе бастады. Қазақстан да бұл бағытта жұмыс жүргізуде. Мемлекет басшысы жасанды интеллект туралы заң әзірлеуді тапсырды. Бұл заңның мақсаты – технологияны шектеу емес, оның әлеуетін толық пайдалану. Жасанды интеллектті жауапкершілікпен қолдану, оның этикалық мәселелерін шешу және оны дамытуға жағдай жасау – маңызды міндеттердің бірі. Президент бұл технологияларды игілікке жаратып, елдің дамуына бағыттау қажет екенін баса айтты.

Сәулет САХИЕВ,
Қорқыт ата атындағы Қызылорда
университетінің «Философия және әлеуметтік
гуманитарлық пәндер» секциясының
аға оқытушысы,
саяси ғылымдардың кандидаты

/// САПАР

ЖЫЛ БАСЫНДАҒЫ ЖАҢАЛЫҚТАР ӨҢІР ХАЛҚЫНЫҢ ИГІЛІГІН ТОЛЫҚТЫРДЫ

2025 жыл Сыр өңірінде айтулы жаңалықтармен басталды. Жаңақорған, Шиелі, Арал аудандарында Мемлекет басшысының бастамасымен қолға алынған «Жайлы мектеп», «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасымен салынған нысандар ел игілігіне берілді. Газ желісіне қосылған ауылдар саны артты, тұрғындар баспана бақытына кенелді.

ЖАҢАҚОРҒАН

Мерекелік демалыс күндері Жаңақорған ауданына жұмыс сапарымен барған облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев әлеуметтік осал топ санатындағы отбасылар үшін салынған 124 пәтерлік 62 жаңа тұрғын үйдің кілтін иелеріне табыстады. Рәсімге Парламент Сенаты мен Мәжілісінің депутаттары Наурызбай Байқадамов, Руслан Рүстемов, Мұрат Әбенов, жауапты сала басшылары, қоғам қайраткерлері мен аудан тұрғындары қатысты.

Аймақ басшысы Жаңа жылда жаңа баспанаға ие болған тұрғындарға ізгі тілегін арнады. Аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуындағы жетістіктерге тоқталды. – Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы «Халықты тұрғын үймен қамтамасыз ету – мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі» деп ерекше атап өтті. Сыр өңіріндегі мақсатты бастамалардың нәтижесі тұрғындардың тұрмыс-тіршілігіндегі оң өзгерістерден анық байқалады. Бір ғана құрылыс саласына тоқтасақ, тұрғын үй құрылысының көлемі 126 пайызға өсті. Бұл көрсеткіш 2022 жылы 683 мың шаршы метр болса, өткен жылы 864 мың шаршы метрге ұлғайды. Өткен жылы бюджеттен тұрғын үй құрылысына және жеке салушылардан дайын пәтерлер сатып алуға 39 млрд 100 млн теңге бөлініп, 2500-ден астам пәтер пайдалануға берілді.

4-бет

Суреттерді түсірген Е.Есжанов

Валюта бағамы

\$ 526,11 kzt

€ 542,31 kzt

₸ 4,76 kzt

Ауа райы

☁ 0 +1°

-1° -3°

2

САЯСАТ

Сыр бойы

№1 (20877) 7 қаңтар, сейсенбі 2025 жыл

«МАҚСАТЫМ – ЭКОНОМИКАНЫ

Желтоқсанның соңғы күндері Ақтау қаласында Әзербайжан әуе компаниясының ұшағы апатқа ұшырады. 38 адам қаза болды, оның ішінде еліміздің 6 азаматы бар. Ауыр жаракат алғандар да көп. Мұндай сәтте әрбір секунд қымбат. Құтқарушылар, дәрігерлер мен тәртіп сақшылары шұғыл әрі үйлесімді әрекет етті, кәсіби деңгейі мен азаматтық жауапкершілігі жоғары екенін көрсетті. Жақын жердегі Маңғыстау өңірлік электр торабы компаниясының жұмысшылары бірден көмекке келді. Төңіректегі тұрғындар да зардап шеккендерді құтқаруға атсалысты. Азаматтарымыздың жанқиярлығы арқасында барынша көбірек адамның өмірін сақтап қалдық. Мен құтқару жұмыстарына қатысқан әрбір адамға шын көңілден ризашылығымды білдіремін. Қазақ халқының апаттан зардап шеккендерге жанашырлығы мен тілеусестігі азаматтарымыздың жаппай қан тапсыруға асыққанынан да айқын байқалды.

Ұшақ апатының себебін анықтау үшін Үкімет комиссиясы құрылғанын атап өткім келеді. Сонымен бірге 17 халықаралық сарапшы шақырылды. Оның ішінде Халықаралық азаматтық авиация ұйымының және Мемлекетаралық авиация комитетінің мамандары бар. Үкімет комиссиясы мәліметтің бәрі жазылған арнайы құрылғыны сол ұшақты жасаған Бразилия еліне жіберу туралы шешім қабылдды. Бұл қадам тергеу жұмыстарының объективті әрі бейтарап жүргізілуіне қажетті бірден-бір дұрыс шешім екеніне сенімдімін.

– *Сіз Сауд Арабиясындағы халықаралық форумға қатысқаныңызды атап өттіңіз. Жалпы, былтыр әлемдік деңгейдегі осындай көптеген іс-шараға қатыстыңыз. Бұл сіздің сыртқы саясатқа баса мән беретінінізді меңзеп, «Президент – кәсіби дипломат, сондықтан халықаралық мәселелерге көбірек назар аударады» деген әңгіменің шығуына түрткі болды. Шынымен де солай ма?*

– Қазақстан орналасқан жері, экономикалық әлеуеті және қазіргі геосаясат ахуалы тұрғысынан алғанда, әлемнің көптеген мемлекеті үшін стратегиялық маңызды бар ел саналады. Бізбен байырғы серіктестеріміз ғана емес, соныра Африка құрлығындағы мемлекеттер де достық қатынас құруға мүдделі. Бағытта, жалпы жер жүзінде Қазақстанды орта держава деп атайды. Әрине, бұл мәртебенің салмағы да ауыр. Біз, ең алдымен, халықаралық аренадағы іс-әрекеттерімізге жауапкершілікпен қарап, қазіргі заманның аса күрделі мәселелеріне келгенде, сындарлы ұстанымда болуымыз керек. Сондықтан Қазақстан «барша адамзаттың ортақ үйі», еш баламасы жоқ әрі әмбебап құрылым саналатын Біріккен Ұлттар Ұйымын қашанда жақтайды.

Сонымен бірге Мемлекет басшысы ретінде ішкі саясат мәселелерімен күнделікті айналысамын. Бұл – өте маңызды жұмыс. Қазақстан менің қызметімде сыртқы саясатқа басымдық беріліп кетті деген пікір дұрыс емес.

Менің басты мақсатым – мемлекетіміздің экономикалық әлеуетін, өгемділігін және халықаралық аренадағы орнын нығайта түсу. Мемлекет басшысы болған сәттен бастап қазірге дейін қабылдаған шешімдерім мен оның түрлі салдары үшін бар жауапкершілікті өз мойныма алдым. Мен басқаша жұмыс істей алмаймын, істегім де келмейді.

– *Ақыры, Біріккен Ұлттар Ұйымы туралы айтылған соң, бір топтың сұрақ қоюға рұқсат етіңіз. Әлеуметтік желіде Сіз 2026 жылы Біріккен Ұлттар Ұйымын басқаруыңыз мүмкін, соған байланысты елімізде кезектен тыс Президент сайлауы өтеді деген қауесет тарاپ жатыр. Осы қауесеттің негізі бар ма?*

– Мен Біріккен Ұлттар Ұйымы бас хатшысының орынбасары және Карусыздану жөніндегі конференцияның бас хатшысы ретінде осы ұйымның Женевадағы кенесісін үш жылға жуық басқардым. Халықаралық үлестердің қыр-сырына бойлап, мол тәжірибе жиналды. Осының өзі артығымен жетеді деп ойлаймын. Менің елімізді дамытуға қатысты талай жылға арналған ауқымды жоспарларым бар, оның бәрін жүзеге асыруға ниеттімін.

– *Былтыр «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы басталды. Ізгі бастама барлық өңірді қамтыды. Сіз «Таза Қазақстан» дегеніміз көше тазалаудан әлдеқайда ауқымды ұғым екенін атап өттіңіз. Осы бағыттағы жұмыс қалай жетілді?*

– «Таза Қазақстан» акциясы қоғамға экологиялық мәдениеттің жана талаптарын енгізу идеясын бастау алады. Халықтың бұл бастамаға барынша қолдау білдіргеніне нәтижін. Әсіресе, жастарға ризашылығымызды білдіргім келеді. Қазақстан азаматтары мұның кезекті бір науқан емес, озық ойлы қоғам қалыптастыру жолындағы идеологиялық платформа екенін түсінді.

Біз, түптің түбінде, табиғаттың байлығына және күнделікті тұрмыс-тіршілігімізге немқұрайлы қарайтын жағымсыз әдеттен біржола арылуымыз қажет. Тазалықты сақтау және табиғатты аялау ұлттық болымсыздықтың ажырамас бөлігіне айналуға тиіс. Өркеніетті елдердің бәрі осыны ұстанады.

Бұл акцияға 3,8 миллионға жуық адам қатысты. 1,5 миллион тонадан астам қоқыс жиналып, 3,2 миллионнан астам көшет егілді. Осының өзі азаматтарымыздың сана-сезімі жоғары, олардың Қазақстанды өзгертуге нақты іспен үлес қосуға дайын екенін көрсетпей ме?

«Таза Қазақстан» жобасының жүзеге асуына, ең алдымен, әкімдер жауапты. Елді мекендердің тазалығы – тұрмыс сапасының жоғары екенін білдіреді. Мен аймақтарға барғанда қалалардың қалай абаттандырылғанына үнемі назар аударамын. Осы ретте «Таза Қазақстан» идеясы ұлттық идеологиямыздың аса маңызды бөлігіне айналуға тиіс екенін тағы да қайталап айтамын.

– *Қоғамда біріншігі уақыт белдеуі туралы түрлі пікір бар. Парламент пен Үкіметтің арасында осыған қатысты пікірталас жүріп жатқанын да білеміз. Бұл жөнінде не айтар едіңіз?*

– Әрине, мен жағдайды көріп-біліп отырымн. Үкімет өз шешімінің орныды екеніне сенімді және Қазақстан бір уақыт белдеуінде болуы қажет деп санайды. Уақытты дұрыс пайдалану туралы Барселона декларациясында әртүрлі уақыт белдеуін енгізуге, оны қысқы және жазғы уақытқа ауыстыруға әуес болмау қажеттігін айтылған. Дегенмен азаматтарымыз өтініш білдіріп жатыр. Үкіметтің шешіміне қатысты ашық талқылаулар жандана түсті. Меніңше, қоғамда көзқарас қайшылығын тудыратын

мұндай мәселелерді мұқият талқылау қажет. Сондықтан Парламентте қабылдардың, сарапшылардың және аймақ өкілдерінің қатысуымен қоғамдық тыңдау өтті. Тараптар уақыт белдеуін ауыстырудың ел экономикасына және азаматтардың тұрмысына әсері жөніндегі барлық пікірді ескере отырып, 1 наурыға дейін жаң-жақты зерттеу жүргізуге уағдаласты. Содан кейін нақты ұсыныстар әзірленеді. Парламент пен Үкімет бұл мәселені байланып зерделеп, ортақ әрі дұрыс шешімге келетініне сенімдімін.

– *Сіз былтырғы сұхбатыңызда «Дербес-тікке және қосымша өкілеттікке не болуға ұмтылған Үкімет қалағанын алды. Бірақ «алмақтың да салмағы бар», өңір өздеріне қойылатын талап та күшейетінін түсінуге тиіс» деген едіңіз. Үкіметтің жаңа құрамы жасақталғанына, міне, 11 ай өтті. Меніңше, бұл – белгілі бір пайым жасауға жеткілікті мерзім. Министрлер кабинетінің жұмысына көңіліңіз тола ма?*

– Үкіметтің міндеті – экономиканың өсімін қамтамасыз ету және азаматтардың әл-ауқатын жақсарту. Жалпы алғанда, Министрлер кабинеті бұл міндетін орындап отыр. Экономиканы әртараптыңдыру, өңдеу өнеркәсібін дамыту, инфрақұрылымды жаңғырту сияқты бағыттар бойынша былтыр атқарылған жұмыстың нәтижелері жаман емес. Алайда бәрі мінсіз деуге келмейді, проблемалар да бар.

Мен министрлерден неғұрлым тиімді жұмыс істеуді және шешім қабылдағанда батыл болуды үнемі талап етемін. Қоғам да Үкіметтің жұмысына жоғары талап қояды. Бұл – өте орынды әрі қалыпты жағдай. Сондықтан Үкіметтің жұмысы нақты нәтижеге орай, әділ бағаланады. Басты көрсеткіш – азаматтардың тұрмыс сапасы. Экономикадағы жетістіктер адамдардың күнделікті өміріне оң әсерін тигізбесе, оны әншейін сөз жүзіндегі жетістік деуге болады.

Жуық арада Үкіметтің кеңейтілген отырысы өтеді. Сол кезде жылды қорытындылап, қазіргі мәселелерді талқылап, жаңа жоспарлар жасаймыз. Қазақстанға экономиканың 4 пайыздық өсімі аздық ететіні анық. Бұл туралы шетелдік өкілдеріне де айтып жүрмін. Үкімет экономиканы барынша дамыту үшін тың тәсілдер табуға тиіс.

– *2024 жылдың қараша айында теңгенің долларға шаққандағы бағамы 500-ден асып кетті. Оны белгілі бір психологиялық жемсе деуге болады. Ұлттық валюта бағамының тұрақсыздығына нарықтағы түрлі фактор әсер ететіні түсінікті. Дегенмен мұндай қаржы-валюта саясаты қаншалықты орынды? Бұл жағдай экономикалық реформаларды жүзеге асыруға бөгет болмай ма?*

– Қазақстан әлем экономикасының ажырамас бөлігі болғандықтан, теңгеге сыртқы факторлар әсерін тигізбей қоймайды. Доллардың нығаюынан дамушы елдердің валютасы қысым көреді. Зер салып қарасақ, көптеген мемлекеттің валютасы қараша айынан әлдеқайда бұрын әлсірей бастады. Ал теңгенін бағамы ұзақ уақыт тұрақтылығын сақтап тұрды.

Біздің валюта бағамын қолдан ұстап тұру тәжірибесінен бас тартқанымызға біраз уақыт болды. Нарық факторларына байланысты еркін бағам қалыптастыру жолын таңдадық. Мен теңгені күшейту үшін еліміздің алтын-валюта қорын босқа ысырап ету орынсыз деп санаймын. Нарыққа қатысы бар кейбір құрылымдар теңге бағамын басқаруға қолайлы ету туралы ұсыныстар айтып жүр. Ұлттық банк пен Үкімет оның бәрін мұқият қарастырып жатыр. Мәселені зерделеген соң бұл бағыттағы ұстанымымызды өзгерту қажет не деген сауалдың жауабы белгілі болады. Басты мақсат – экономиканың тұрақтылығы мен тиімділігін қамтамасыз ету, нақты секторды қарқынды дамыту, еңбек өнімділігін арттыру және тұрақты жұмыс орындарын көптеп ашу.

Ашығын айтсам, экономист басшылардың қазіргі жұмысын орташа деп бағалаймын. Олар халықаралық қаржы институттарының тілімен әлемі сөйлейді, алайда нақты нәтижеге бар шаруа шамалы болып тұр. Қазір өңірлердегі ахуалды және экономиканың іс жүзінде қалай жұмыс істейтінін жақсы білетін, яғни жергілікті жерде еңбек етіп, ысылған мамандар қажет. Былтыр 17 желтоқсанда Премьер-министр Олжас Бектеновпен кездескенде осы мәселені талқылады.

– *Былт Қаңтар оқиғасына 3 жыл толды. Содан бері көп нәрсе айтылды. Өзіңіз де бұл мәселеге егжей-тегжейлі тоқталдыңыз. Оны былтырғы сұхбатта да тілге тиек еттіңіз. Осыған қатысты өткір сауалдарға қайта-қайта жауап беру оңай емес. Дегенмен бұл*

тақырыпты айналып өте алмаймыз. Ел ішінде «Қаңтар оқиғасының құпиясы толық ашылған жоқ» деген пікір бар. Бұған не айтар едіңіз? Ондай қасірет қайталанбауы үшін не істеу қажет?

– Қаңтар оқиғасынан үш жыл өткенде азаматтарымыздың көпшілігі елімізде бұрын-соңды болмаған осы дүрбелең көпе-көрінеу әлеуметтік әділетсіздіктің, саяси тоқыраудың, сондай-ақ қаскөйлердің шектен тыс менмендігінің және олардың халық пен мемлекет тағдырына немқұрайды қарауының кесірінен орын алғанына әбден көз жеткізді. Өкінішке қарай, бұл – әлем тарихы үшін қалыпты жағдай. Мұндай жайттар Қазақстандағы оқиғаға дейін де болған, кейін де бола береді деп ойлаймын.

Қаңтар туралы түрлі долбарға толы алып-қашпа әңгімелер толастамай тұр. Оның үстіне, белгілі бір саяси есебі бар, сыңаржақ ұстанымдағы кейбір адамдар деректерді бұрмалап, азаматтардың көңіл күйін өз пайдасына бейімдеуге тырысады. Тәртіп орнатуға және ахуалды тұрақтандыруға қатысты батыл шаралар қабылдаған соң, мен құзырлы органдарға Қаңтар оқиғасының мән-жайын толық әрі шынайы тергеп-тексеру туралы тапсырма бердім. Тергеу ашық жүргізілді. Қылмыскерлер жазасын алды. Парламентте біздің арғы-бергі тарихымызда бұрын-соңды болмаған арнайы тыңдау ұйымдастырылды.

Алғашқы парламенттік тыңдау. Қаңтар оқиғасынан кейін үш айдан соң, ал екіншісі бір жұлдан кейін өтті. Тыңдау барысында мемлекеттік органдардың өкілдері ғана емес, құқық қорғаушылар да сөз сөйледі. Түрлі ой-пікір ашық айтылды, жайысз сұрақтар қойылды. Мұның бәрі тікелей эфирде көрсетілді, бұл процесс туралы еліміздің және шет мемлекеттердің бұқаралық ақпарат құралдары жарыса жазды. Билік халықтың көкейінде ешқандай күмән қалмауына мүдделі болғандықтан, мұндай қадамға саналы түрде барды.

Қаңтар оқиғасы туралы сөз болғанда, әр адам сол күндері көліктердің қирағанын, дүкендердің тоналғанын, қаскөйлердің мемлекеттік ғимараттарды басып алғанын, сарбаздардың соққыға жығылғанын, қару-жарақтын ұрланғанын және әйелдердің зорлық-зомбылыққа ұшырағанын еске алуы керек. Жауапкершіліктен жүрдай саясаткерсымақтардың шындыққа жанаспайтын жалған ақпарат тартып, мемлекеттігімізге шынымен де қатер төнген сәтті жұрттың жадынан өшіру үшін әрекет жасауына жол бермеу керек. Абайор болғанда, азаматтардың көбі күршітен күсмейді айыра алады. Мемлекетіміздің тірегі – осындай көзі ашық, көкірегі ояу адамдар.

Бір нәрсе анық, сол кезде тәртіпсіздікті бастаған және төңкерісті ұйымдастырған адамдардың қимылына дереу тосқауыл қойып, батыл әрекет жасамағанда, қазір Қазақстан дербестігі мен егемендігі әлдеқайда шектеулі, мүлде босқа мемлекетке айналар еді.

Біз халықтың берекелі бірлігінің арқасында осы ауыр сынақтан сүрінбей өттік. Қаңтардағы оқиғадан бөріміздің зор сабақ алғанымыз сөзсіз. Біріншіден, елдегі билік жұлдырқайт жұмыла білуге тиіс, қосарланған билікке ешқашан жол берілмеуі қажет. Екіншіден, Президент «Құдайдың жердегі көлеңкесі» емес, мемлекетті басқару үшін белгілі бір мерзімге сайланған менеджер ғана. Үшіншіден, жоғары мемлекеттік лауазымдарға үміткерлерді, соның ішінде күштік құрылым басшыларын мұқият іріктеу керек. Олар Отанымызға, яғни Қазақстан Республикасына адал болуға тиіс. Ең бастысы, «Зан мен тәртіп» қағидатын басшылыққа алып, ел бірлігін көздің қарашығындай сақтап, әділдік қағидатын барынша орнықтыру қажет. Бұл қағидатқа қарсы шығатындар «демократиялық құндылықтар» деген желеумен қоғамға ірікті салып, түбінде қазақ мемлекеттігін жоюды көздейтін айдан анық. Бұған еш көнуге болмайды. Заң үстемдігі – демократияның ең биік шыңы. Бұл мақсатқа жету оңай емес.

– *Сіз Әділетті Қазақстанды құрып жатқаныңызды айтыңыз. Жалпы, әділдік дегенді қалай түсінесіз? Реформалардың түпкі маңығына не де деп ойлайсыз? Әділетті Қазақстан дегеніміз бәрін әлеуметтік тұрғыдан теңестіру ме, әлде әділ басқеке жоқ ашу ма?*

– Ең алдымен, әділдік барлық елде және барлық заманда халықтың қалауы болғанын айта кеткен жөн. Мұның Қазақстанға да қатысы бар. Жоғарыда айтқанындай, қасіретті оқиғаға дейін бізде әділдік деңгейі өте төмен болғаны рас.

Әділдік – бәрін теңестіру деген сөз емес. Менің ел байлығын әділ бөлу туралы ұстанымым меншік иелерін мүлкінен түгел айырып,

активтерді қайта бөлу дегенді білдірмейді. Біз іштен іруге және жүгенсіздіктің белең алуына әкеп соқтыратын мұндай жолмен жүрмейміз. Сондықтан кезінде баз біреулерге орынсыз берілген артықшылықтар мен жеңілдіктерді алып тастау, заңсыз алынған активтерді мемлекетке қайтару – популярлық қадам емес, керісінше, әділдік қағидасы негізінде Қазақстанды жаңғырту стратегиясы.

Әділетті мемлекет дегеніміз – құқықтық мемлекет. Онда азаматтардың бәрі заң алдында тең болады, заңдарды, ережелерді және нормаларды қатаң сақтай отырып, жалпыға бірдей мүмкіндіктерді толық пайдалана алады. Айтпақшы, заңсыз алынған қаржы және басқа да активтерді қайтаруға қатысты жұмыстың нәтижесінде 2022 жылдан бері мемлекет қазынасына 2 триллион теңгеден астам (4,1 миллиард доллар) қаражат түсті. Бұл қаржы мектептер мен маңызды инфрақұрылым нысандарын салуға және өзге де әлеуметтік міндеттерді орындауға жұмсалып жатыр. Әділдік дегеніміз осы емес пе?

– *Сіз тұңғыш президенттің қызметін, оның елге сіңірген тарихи еңбегін әділ бағалау қажеттігін бірнеше рет айтыңыз. Қоңиетік мұндай ұстанымның орынды екенін біртіндеп түсіне бастады. Жалпы, Нұрсұлтан Әбішұлымен еңі хабарласып тұрасыз ба?*

– Кез келген дәуірдің жақсы жағы да, көлеңкелі тұстары да бар. Біздің жана тарихымызда жарқын сәттер әлдеқайда көп болды. Бұл – ақиқат. Салыстырмалы түрде алғанда, қысқа мерзім ішінде мемлекеттігіміздің берік тұғыры қалыптасты, билік институттары құрылды, жана астанамыз бой көтерді, шекарамыз шегенделіп, заң жүзінде бекітілді. Көптеген елмен тиімді қарым-қатынас орнатылды, экономикаға шетелден инвестиция тартылды. Осы жетістіктің бәрін жоққа шығару дұрыс болмас еді. Біз әділетті мемлекет құрамыз десек, тарихқа да, оны жасауға атсалысқан азаматтарға да әділ қарауымыз керек. Мұның бәрі, түптеп келгенде, ұлттың болашағы үшін қажет. Өткенді ойлегенін өткізіп, оны әділ әрі шынайы бағалай алмасак, алға сенімен қадам баса алмаймыз. Саяси ахуалдың ықпалымен өз тарихыңды көпөкөрінеу бұрмалай беруге болмайды. Ел шежіресін басынан бастап қайта жазу тіпті қауіпті.

Әрине, Нұрсұлтан Назарбаев ұзақ жыл бойы ел тізгінін ұстаған уақытта кемшіліктер болды. Бірақ ештеңе істемеген адам ғана қателеспейді. Ашығын айту керек, ол отставкаға кеткенмен, Қауіпсіздік Кеңесінің төрағасы болып отырған кезде саяси сыйаылықты сақтай бермейтін. Мұны да айта кеткен жөн. Үнемі Премьер-министрді, Ұлттық банктің төрағасын, министрлерді, әкімдерді шақырып алып, жиналыс өткізетін. Бұған өз азаматтарымызды былай қойғанда, шетел басшылары мен дипломаттары да таңдана қарайтын. «Назарбаев қызметінен кеткен соң тіпті жоғарылады, енді Президент те оған бағынуды» деген өзін әңгіме де пайда болды. Ал, шын мәнінде, бұл әділеттің жағдай есе еді.

Бұл жағдай қосарланған билік туралы алып-қашпа әңгіменің өршуіне әкеп соқты. Шеңеундіктер де кабинеттен кабинетке жүгіріп, кімнің тапсырмасын орындайтынын білмей дал болатын. Ол өз десеңіз, кейбір шеңеундік «Елбасы институты Президент билігінен жоғары тұрға тиіс» деп, ақылға сыймайтын жағдайды заң жүзінде негіздемеқ болды. Нұрсұлтан Назарбаевтың 2021 жылғы қарашада өткен Astana Club жиынында 92 жастағы Махатхир Мохамадты мысалға келтіріп, өзінің Ақордаға қайтып келуі мүмкін екенін мәлімдеуін және бұрынғы президенттің сол жылы желтоқсан айында Санкт-Петербург қаласында өткен ТМД елдерінің саммитіне қатысуын нағыз билік дағдарысына әкеп соқтырған негізгі оқиғалар деуге болады. Соның алдында ғана жергілікті бір саясаттанушы оған «Елбасының алтын дәуірін» қалпына келтіру үшін батыл шаралар қабылдау қажеттігін айтып, арандатушылық мазмұндағы хат жолдаған еді.

Алайда қазір парасаттылық танытып, Нұрсұлтан Назарбаевтың Қазақстанға сіңірген тарихи еңбегін лайықты бағалау керек. Мен Президент ретінде мемлекет мүддесін басшылыққа алуға, ел бірлігін бәрінен биік қоюға міндеттімін.

Сіздің сұрағыңызға келсек, қазір біз шамамен айына бір рет телефон арқылы сөйлесіп тұрамыз. – *Жаңында тұңғыш президенттің Мәскеуге барып, Владимир Путинмен кездесуін жұртшылық сан-сақа жүсіртті. Биліктен кеткеннен кейін бес жылдан соң бұлай жүздесудің ақылға сыймайтынын айтылды. Қазақстанда алдағы уақытта Президент сайлауы өтеді-міс деген болжамдар да пайда*

болды. Мұндай кездесу кімге және не үшін қажет, бұған кім бастамашы болды? Сіздің пікіріңізді білсек.

– Нұрсұлтан Назарбаев пен Владимир Путиннің желтоқсандағы кездесуі өткен жылдағы екінші жүздесуі ғой деймін. Құз басындағы бірінші кездесу туралы бұқаралық ақпарат құралдарында айтылған жоқ. Олар байырғы достар әрі әріптестер ретінде жүздесетін болса керек, ортақ әңгімелері де бар шығар. Мұндай кездесулер әдетте Нұрсұлтан Әбішұлының бастамасымен өтеді. Ол үшін мұның маңызы зор. Бұрынғы Қазақ КСР Министрлер Кеңесінің төрағасы, партия басшысы және егемен Қазақстанның президенті ретінде Нұрсұлтан Әбішұлының Кремльмен тығыз моральдық және саяси байланысы барын естен шығармаған жөн. Оның талай уақыты Мәскеуде өтті, сан мәрте іссапарға барды, съезд және пленум отырыстарына қатысты, жұмыс бабымен және ресми сапарлармен де болды.

– *Сіз «Заң мен тәртіп» қағидасы туралы жөі айтасыз. Кейбіреулер мұны қоғамға «қыбырау салу» деп қабылдап жатыр. Бұған не айтар едіңіз?*

– «Заң мен тәртіп» қағидасы құқық қорғау саласына ғана арналған деп тұжырымдаған дұрыс болмайды. Мен бұл қағиданы тереңірек түсінемін. «Заң мен тәртіп» – мемлекеттік құрылыстың басты қағидаты. Бұл ретте жазалау шараларын қолдану арқылы қоғамға жаппай бақылау орнату туралы айтып отырған жоқпыз. «Заң мен тәртіп» қағидаты – шын мәнінде кемел демократияның тірегі, құқықтық мемлекеттің негізі. «Заң мен тәртіпке» бағынбасак, құқық нормаларына құрметпен қарамасақ, Әділетті Қазақстанды құрып, оны өркендеген мемлекет ете алмаймыз.

Сондықтан біздің міндетіміз – бұл қағидатты еліміздің құндылықтар жүйесіне барынша кіріктіріп, халық болмысының, қоғам өмірінің ажырамас бөлігіне айналдыру. «Заң мен тәртіпті» берік орнықтыру үшін көп уақыт пен күш-жігер қажет екенін түсінемін. Себебі бәрі бірдей бұл қағидатты қатаң ұстануға, оны өмір салтына айналдыруға әлі дайын емес. Бірақ талаптанған адам қалайда мұратына жетеді.

– *Талғардағы қылмыстық оқиға ел ішінде үлкен дүрбелең туыдырып. Жұртышылық Сіздің осы жағдайға қатысты пікіріңізді білсіз келеді.*

– Қайталап айтамын, елімізде «Заң мен тәртіп» қағидаты мығзымастай орнығуға тиіс. Мен Талғар оқиғасына дейін жарияланған Жолдауымда құқық қорғау органдарынан қылмыс пен қарақшылықтың тамырына балта шабууды талап еттім.

Қаңтар оқиғасы кезіндегі жаппай тәртіпсіздікті қылмыстық топтар жасағанын естен шығармаған жөн. Мемлекет ұйымдасқан қылмыспен амырасыз күрес жүргізуге шамасы жететінін соңғы екі жылда анық көрсетті. Аса қауіпті қылмыстық топтар әшкереленіп, құрықталып жатыр. Олардың сыбайластары мен қаржы көздері де анықталып отыр. Былтыр 246 адам қылмыстық жауапкершілікке тартылды. Оның ішінде ұйымдасқан қылмыстық топтардың 30 басшысы бар. Бұл жұмысты мен ерекше бақылауда ұстап отырымн.

Талғардағы оқиғадан кейін құқық қорғау органдары қажетті шаралардың бәрін қабылдады. Құдіктілер қамауға алынды. Тергеп-тексеру жұмыстары аяқталуға жақын. Көп ұзамай осы іске қатысты сот болады. Бұл оқиғаға орай құзырлы органдар қабылдаған барлық шара заң талаптарына толық сай келеді. Ал басқаның бәрі – құр дақыртып пен теріс пығалды кейбір топтардың осы жағдайға саяси сипат беруге деген ұмтылысы ғана. Бұған жол беруге болмайды.

Осы оқиғаға қатысы бар азаматтар бойынша мына мәселені еске салғым келеді. Қазақ халқы шетелден келген отандастарын «қандасым» деп, құшақ жаы қарсы алды. Тарихи Отанына оралғандар Қазақстанның заңдарына қана бағынып, қоғамдық тәртіпті сақтап, заңсыз әрекеттерден аулақ болуы керек. Олар бұрын өңдеіп тұрған елде биліктің талабын сақтап, ондай әрекет жасаған жоқ қой!

– *Былтыр көптеген заңнамалық жаңалық болды. Қабылданған заңдардың ішінде қайсысы маңыздырақ деп ойлайсыз?*

– Маңызсыз заң деген болмайды, заңның бәрі маңызды. Сауалыңызға жауап ретінде мен өзімнің Жолдауларыма және Ұлттық құрылтайдың отырыстарында бастамашылық етіп, қабылдануына түрткі болған бірқатар заңды атап өтейін. Ол заңдар қоғам өкілдерінің, сарапшылардың белсене қатысуымен әзірленді және сонысымен маңызды. Осының өзі мемлекет пен азаматтық қоғамның заңнамаларды жетілдіру жолында тиімді серіктестік орната алатынын көрсетеді. Мысалы, әйелдердің құқығын қорғауға және балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге арналған заң қабылданды. Бұл құжатта тұрмыстық зорлық-зомбылық сияқты, тұрасын айтқанда, масқара әрекеттердің тамырына балта шабу көзделген. Әйелдер мен балаларға қатысты қандай да бір зорлық-зомбылық жасағандарға жаза күшейтілді. Оған қоса, жас балаларды өлтірген немесе зорлаған адам өмір бойы бас бостандығынан айырылатын болды. Кәмететке толмағандарды басынып, мазак қылғандар енді әкімшілік жауапкершілікке тартылды. Бұл талап алғаш рет заң жүзінде бекітілді.

Сыр бойы

№1 (20877) 7 қантар, сейсенбі 2025 жыл

ЖӘНЕ ЕГЕМЕНДІКТІ НЫҒАЙТУ»

Лудоманиямен күреске қатысты заң күшіне енді. Құжатта бұкмекерлік кенселер мен тотализаторлардың жарнамасына елуәрі шектеу қойылды, көмелетке толмағандарды құмар ойынға тартқаны үшін әкімшілік жауапкершілік белгіленді, аты-жөні борышкерлердің бірыңғай тізіміне енгізілген адамдардың құмар ойын ойынуына тыйым салынды. Бұл шаралар талай шаынрақты шайқалтқан, адамдарды қылмыс жасауға, өзіне қол жұмсауға итермелеген ойынқұмарлықтың таралуымен күресуге арналған.

Тағы бір маңызды заңнамалық жаңалық – бұзақылық және вандализм жасаған, біреудің мүлкін қасақана бүлдірген адамдарға берілетін жаза қатайды. Мұның бәрі қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету және заң талаптарына бағынатын азаматтардың құқығын қорғау тұрғысынан маңызды. Сонымен бірге заңнамалық толықтырулардың нәтижесінде 2025 жылдың 1 шілдесінен бастап қылмыстық, әкімшілік және азаматтық істер бойынша үш дербес қасақиялық сот жұмыс істей бастайды. Осылайша, азаматтар мемлекеттік органдар тарапынан бұзылған өз құқықтарын қорғай алады.

Бытыр көптеген маңызды заңнамалық бастамалар жүзеге асырылды. Алайда заңның қабылдануы істің басы ғана, сол заңдардың ең жүзінде жұмыс істеуі одан әлдеқайда маңызды екенін түсіну керек. Бұл ретте, заң талаптарын қоғамның сұранысына сай болса ғана сақталады. Сондықтан біз биыл да халықтың үміті мен мүддесін және елімізді дамыту жолындағы басымдықтары негізге ала отырып, құқық қорғау жүйесін жетілдіру жұмыстарын жалғастырамыз.

– ***Сіз реформаларыңыз үздіксіз жасалас- тынын бірнеше рет айттыңыз. Ауыл шаруа- шылығы еңбеккерлерінің алғашқы фор- мулында елімізді одан әрі жақыртуу үшін тың бастамалар көтеріліп, шешімдер қабыл- данатынын ақарттыңыз. Бұл қандай бас- тамалар? Саяси реформалар жасаласа ма?***

– Соңғы бес жыл бойы жүргізілген рефор- малар – азаматтарымыздың негізгі сұранысы мен мемлекеттің ұзақ мерзімге арналған мүддесіне негізделе отырып мұқият ойластырылған стратегия. Оның саяси астары жоқ.

Негізгі саяси реформалар жасалып бітті. Оның бәрі қоғамда жан-жақты талқыланып, ақырында көпшіліктің қолдауына ие болды. Соның арқасында негізгі саяси институттардың бәрі ашық әрі тиімді бола түсті, біріктермартары арасындағы тепе-теңдік және тежекемілік жүйе күшейді, ең бастысы, азаматтардың саяси өмірге белсенді араласу мүмкіндігі елуәрі артты.

2022 жылғы маусым айында өткен референ- думын нәтижесінде Конституция баптарының үштен бірі жанарғанын қаперге сала кетейін. Мұның өзі реформаның қаншалықты ауқымды екенін көрсетеді. Қазіргі таңда көптеген реформа іс жүзінде жүзеге асырылып жатыр. Біздің бағытымыз айқын, мақсатымыз белгілі. Соған сөйкес, алғашқы нәтижелер де бар. Бірақ реформа – ұдайы жүретін үдеріс. Қоғамда нақты сұраныс болса, жаңа реформалар әзірленеді. Реформалар елді өркендету ісінің ажырамас бөлігі болған, бола да береді.

Мен халыққа Жолдауымды жариялағанда мемлекетімізді одан әрі дамытуға қатысты тың бастамалар ұсынамын. Ұлттық құрылтайдың отырыстарында азаматтардың көкейіндегі өзекті мәселелерге баса назар аударып жүрмін. Биыл да солай болады.

– ***Қазақстанды парламенттік басқару жүйесіне көшіру үшін ірелі реформа дайындайын жатыр деген ақпарат тарайы. Шынымен солай ма?***

– Өрине, парламенттік басқару жүйесі де жұмыс жүргізуге қақылы. Бұл жүйе Еуропадағы, тіпті Азиядағы біркатар елде әбден орнығып, тамырын тереңге жайған. Бірақ биліктің әмбебап формуласы жоқ. Әр мемлекет саяси жүйесін таңдаған кезде төл тарихына, ұлттық болмысына, саяси тәжірибесіне сүйенеді. Менін аппаратым әлемдік тәжірибені мұқият зерделеп жатыр. Посткеңестік елдерде парламенттік басқару жүйесі жақсы қырынан көріне алған жоқ деген пікірге келіссіз деп ойлаймын. Грузиядағы соңғы оқиғалар осы пайымға нақты дәлел бола алады.

Мемлекеттік биліктің саяси жүйесін таңдау – айрықша жауапты шешім. Мұндай шешімдер үркердей топтың онаша басқосуында емес, тек қана жалпыхалықтық референдумда қабыл- дануы керек. Менің «Күшті Президент – Ық- палды Парламент – Есеп беретін Үкімет» атты тұжырымдамам Қазақстанның саяси жүйесіне ең қолайлы тұжырымдама екеніне сенімдімін. Бірақ оны толығымен жүзеге асыру үшін біз әлі талай жұмыс істеуіміз керек. Президенттік басқару тәсілі Қазақстан үшін қазір де, тауа кезеңде де ең ұтымды тәсіл деп сенемін.

Мемлекетіміздің тұрақты әрі орнықты дамуына зияны тигітпн шешім қабылдауға менің де, сіз бен біздің де еш қақымыз жоқ. Мұндай мәселеге байланысты қателікке жол беруге болмайды. Түптеп келгенде, Конституцияға енгізілген өзгерістің бәрі – Парламенттің рефор- малануы, ауыл, аудан және қала әкімдерінің сайлануы, Ұлттық құрылтайдың құрылуы және ең бастысы, заң үстемдігінің басымдығы айналуды – осының барлығы саяси тоқырауға ұшырамауға сенімді кепілдік береді.

– ***Елімізде мерзімнен бұрын парламен- т сайлауы бола ма? Бұл туралы қазір жөні айтыла бастады.***

– Мұндай болжамдар бар екенін білемін. Бұл ақпарат әдейі таратылып жатыр деп ойлаймын. Біздің елде жаңа Үкімет жұмысына кіріскен бетте оның отставкаға кететіні туралы әңгіме тарайды. Парламент туралы да дәл солай деуге болады. Мен Парламент депутаттары азаматтық және саяси жауапкершілік танытын, жақсы жұмыс істеп жатыр деп ойлаймын. Ал Үкімет – ауыс- түсіске бейім құрылым. Оның құрамында түрлі жағдайға, оның ішінде «Атапай» партиясының және Парламенттегі басқа да партиялардың ұстанымына байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

Меніңше, Парламент сайлауын мерзімінен бұрын өткізуге әзірге еш негіз жоқ. Сайлау заңда белгіленген мерзімдерге сәйкес өтеді. Парламент өзіне тиесілі мерзім аясында қызметін атқаруға құлықты. Ал Үкімет бекітілген бағдарламалар мен жоспарларға сәйкес әрекет етіп, он нәтижеге жету үшін жұмыс істеп жатыр. Стратегиялық міндет – тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуды қамтамасыз ету, еліміздің өңірдегі көшбасшы мәртебесін нығайту.

– ***Әркім өзінің есеке басының жасадайына***

қатысты мәселелерге көбірек мән береді. Тауа арада азаматтардың талап-тілегіне, қалауына сай келетін қандай жобалар қолға алынбақ?

Біздің реформаларымыздың, экономиканы дамыту үшін қабылдап жатқан шараларымыздың бәрі азаматтардың әл-ауқатын жақсартуды, тұрмыс сапасын арттыруды көздейді. Басқа мақсат жоқ, бұл – Үкіметтің ең басты міндеті.

Биылтыр жазда 2029 жылға дейінгі Ұлттық инфрақұрылым жоспары қабылданғанын қапе- рінізге сала кетейін. Онда жалпы инвестиция көлемі 40 триллион теңгеден асатын 200-ден астам жобаны жүзеге асыру қарастырылған.

Биыл ұзындығы 836 шақырым болатын «Достық-Мойынты» темір жолының екінші желісі салынып бітеді. Бұл жоба еліміздің көлік- транзит инфрақұрылымын түбегейлі өзгертеді. Осы бағыттағы темір жолдың жүк тасымалдау мүмкіндігі 5 есе артады, контейнер пойыздары жүкті бұрынғыдан елуәрі жылдам жеткізетін болады. Бір айта кетерлігі, мұндай ауқымды жоба алғаш рет өз жобалаушыларымыздың, инженерлеріміз бен құрылысшыларымыздың күшімен жүзеге асырылды. Сондай-ақ Ал- маты бекетін айналып өтетін темір жолдың құрылысы аяқталады. Бұл жоба Алматы темір жол торабына түсетін салмақты елуәрі азайтып, жүк жеткізу мерзімін қысқартады. Жоласушылар тасымалының сапасын арттыру үшін вагондар жанартыла береді. Биыл энергетика саласында жалпы қуаты 600 мегаватттан асатын ірі жобаларды жүзеге асыру жоспарланған. «Жасыл энергетика» саласы да зор серпіңге ие болады. Шетел инвесторлармен жел, күн және су электр стансаларын салу туралы келісімдеріміз бар.

Теніз кеңішіп келешекте кеңейту жобасының құрылысы аяқталады. Мұнай өңдеу, мұнайгаз- химия саласын дамыту ісіне баса назар ауда- рылады. Атап айтқанда, Ақтау бөтім зауытының өндірістік қуаты арта түседі. «Талдықорған- Үшарал» магистралды газ құбыры, «Жаңаөзен- Ақтау» газ құбырының төртінші желісі, сондай- ақ Атырау облысындағы автоматтандырылған газ тарату стансасы пайдалануға беріледі.

Машина жасау саласын дамыту жұмыстары да жалғасады. Өлемге әйгілі брендтерге тиесілі автокөліктер құрастыратын жаңа өндіріс орындары іске қосылады. Қостанайда іштен жану қозғалтқышына қажетті шойын құймалар және жетекші белдемнің бөлшектері шығарыла бастайды.

Экономиканың дамуына зор серпін беретін ірі инфрақұрылым нысандарын салуға Ұлттық қордың қаражатын жұмсауа болады, дұрысы, жұмсау қажет деп санаймын. Бұл қор ақшаны шетелдің қаржы институттарында қаттап-шоттап сақтау үшін емес, осындай мақсаттарға жұмсау үшін құрылған жоқ па?!

Мемлекет тұрғын үй құрылысы саласын одан әрі дамыту, баспаналарды қолжетімді ете түсу үшін шаралар қабылдайды. Кезекте тұрған азаматтарды жалға берілетін тұрғын үймен қамтамасыз ету үшін тиісті жұмыс жалғасады. 2029 жылға дейін жыл сайын 10 мың адам осындай баспанаға ие болады деп жоспарланған. Мен жақында тұрғын үй саясатына қатысты түзетулер енгізілген заңға қол қойдым. «Отбасы банкі» баспанаға мұқтаж адамдарды «бір терезе» қағидаты бойынша тізімге алумен және оларға баспана бөлумен айналысатын толыққанды даму институтына айналады.

Әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту мәселесіне де баса назар аударылады. Ауылдағы денсаулық сақтау жүйесін жаңғыртуға арналған ұлттық жобаның аясында ауылдық жерлерде медицина нысандарын салу жұмыстары жалғасады. Елімізде 460 мың оқушыға арналған 217 жайлы мектеп салу жоспарланған. Оның 105- інін құрылысы аяқталды. Мақсатымыз – апатты жағдайдағы және үш ауысыммен оқытатын мектептер мәселесін, сондай-ақ мектептегі орын ташпылығына қатысты түйткілдерді толығымен шешу.

Бір ай бұрын 2025-2027 жылдарға арналған Республикалық бюджет қабылданды. Құжатта әлеуметтік бағыт басты басымдық ретінде сақталды. Онда денсаулық сақтау, білім беру саласына және әлеуметтік қажеттіліктерге өте қомақты қаржы қарастырылған.

– ***Цифрландыру ісін қолға алып, жасанды интеллектіңің енгізбесең, халықтың тұрмыс сапасын жақсарту мүмкін емес екені қазірдің өзінде түсінікті. Еліміз болашақта осы салада не істей алады?***

– Азаматтарымыз мемлекет тарапынан көрсетілетін қызметтерді цифрландыру ісінің артықшылықтарын жақсы біледі. Электронды үкімет сайтындағы қолжетімді қызметтердің тізімі үнемі толықтырылып келеді. Біріккен Ұлттар Ұйымының рейтингісінде Қазақстан E-government-ті дамыту көрсеткіші бойынша әлемде 24-ші орын иеленді. Бұл – тәуір нәтиже, бірақ оған тоқемейтсің, арқаны кенге салуға болмайды. Көрсеткіштерді барынша жақсарту керек. Мен мұны Үкіметке жиі айтып отырамын.

Бұдан бөлек, еліміздегі банктер де адамдардың күнделікті тұрмыс-тіршілігін елуәрі жеңілдету түсу үшін өздерінің цифрлық экожүйесін қалыптастырып жатыр.

Қазақстаннан экспортталатын IT-қызметтер саны артып келе жатқаны көңіл қуантады. Astana Hub табысты жұмыс істеп тұр. Бұл технопарк бір жарым мыңнан астам компанияның басын біріктіреді. Оның үштен біріне жуығы – шетелдік компания. Осылайша, еліміз жаһандық цифрлы көшпенділер үшін қолайлы мемлекетке айналып келеді.

Қазақстан Еуразия кеңістігіндегі ең ірі цифрлы хабытң бірі бола алады. Оған мүмкіндігіміз толық жетеді. Ол үшін жасанды интеллект технологияларын дамыту керек. Болашағы зор жобалар қазірдің өзінде бар. Мысалы қазақ тілінің KazLLM атты цифрлы тіл моделінің алғашқы нұсқасы жасалды. Бұл – қазақ тілінде ойлап, сараптама жасап, қазақша сөйлесе алатын жасанды интеллект. Осы бағыттағы жұмыстар жалғаса береді.

Жыл соңына дейін жасанды интеллектінің Alem.AI атты халықаралық орталығы ашылады. Бұл орталық инвестиция тарататын, әлемдік тәжірибені және инновацияларды енгізетін орынға айналуы керек.

Тауа жылдарда жасанды интеллект өте қарқынды дамып, жұрттың өмір туралы ұғымын, тіпті тұрмыс-тіршілігін де түбегейлі өзгертетінін ескерген жөн. Милы машиналар, яғни интеллектсіз жағынан адамды он орайтын роботтар пайда болатын күн алыс емес. Оның үстіне бұл роботтар эмпатияға, яғни сезіну және

эмоция білдіру сияқты адамға тән қасиеттерге ие болады.

Жастарға мектептерде, колледждер мен жоғары оқу орындарында жасанды интеллект технологияларын қолдана білуді үйрету маңызды. Былтыр еліміздің 15 университетінде Google компаниясының жасанды интеллект жөніндегі курстары енгізілді. Осы саланың мамандарын даярлау үшін арнайы бағдарлама әзірлеу мәселесі пысықталып жатыр (AI-Sana).

Нейрожүйелердің пайдасы ұшан-теңіз болға- нымен, одан туындайтын қатерлер де бар. Мысалы, алаяқтар фото-бейнежазбалар жасап, адамның дауысын келтіру үшін де соны пайдала- нады. Сондықтан көптеген мемлекет жасанды интеллект технологияларының қолданылу аясын заңмен реттеуге кірісті.

Біздің депутаттарымыз да жасанды интеллект туралы заң әзірлеу керек деп бастама көтерді. Осы маңызды жұмыспен тиянақты түрде, мұқият айналысу қажет. Жасанды интеллекттің жауапкершілікпен қолдану қағидаларын жасап, оның этикалық мәселелерін жан-жақты ойла- стыру керек. Бірақ осы саланы реттегенде жасанды интеллекттің шектеуге емес, керісінше, оны дамыту жағына мән берілуіе тиіс. Бұл технологияларды кеңінен қолданысқа енгізу орасан зор мүмкіндіктерге жол ашады. Оны қалт жібермей, игілікке жарату қажет.

– ***Сіз бизнесті қолдау мәселесіне ерекше мән бересіз. Инвесторлармен, кәсіпкерлермен кездессіз. Еліміздегі кәсіпкерліктің даму үрдісіне көңіліңіз тала ма?***

– Мен инвестиция және бизнес саласындағы ахуалды жақсартуға, кәсіпкерлік бастамаларды қолдауға айрықша назар аударамын. Күздегі Жолдауымда Үкіметке осыған қатысты нақты тапсырмалар бердім. Былтыр сәуірде кәсіп- керлерге қолайлы жағдай жасау үшін бизнесті жүргізу мәселесіне қатысты заң қабылданды. Қазір мемлекеттік бақылау жүйесін ретке келтіріп жүрміз. Бұрынғыдай заңсыздықтарды тек- серуге емес, оның алдын алуға көбірек басымдық беріліп отыр. «Басынан бастап реттеу» тәсілі енгізіліп жатыр. Кейбір экономикалық қылмыстар қылмыс санатынан шығарылды, экономикалық құқық бұзушылықтың 29 түрі бойынша қамауға алу жазасын қолдануға тыйым салынды. Мұның бәрі кәсіпкерлердің мүддесі үшін жасалды.

Мемлекет субсидия, жеңілдетілген несие және кепілдендірілген қарыз беру арқылы шағын және орта бизнеске қолдау көрсетіп отыр. Шағын және орта бизнестің ел экономикасындағы үлесі үздіксіз артып келеді. Бүгінде осы бизнестің өкідірі 4,3 миллион адамға, яғни еңбек етіп жүрген азаматтардың тең жартысына жуығына жұмыс тауып беріп отыр. Сондықтан кәсіпкерлік бастамалар ел экономикасының негізгі қозғаушы күшіне айналып келеді деп сеніммен айтуға болады.

Мемлекет ірі бизнесті де дамытуға мүдделі. Осындай кәсіпкерлердің әлеумет- тік жауапкершілігі де, жергілікті қауым- дастықтармен ұзақ мерзімге арналған серіктестік қатынас орнатуға деген құлшынысы да зор. Бұл – қуанарлық жағдай. Мемлекет пен бизнестің ықпалдстығы арқылы көптеген әлеуметтік мәселе шешімін тауып жатыр.

Қазақстанда өз жұмысына жаңа техно- логияларды енгізіп жүрген озық ойлы кәсіпкерлердің жаңа буыны пайда болды. Мұндай кәсіпкерлер әлемдік бәсекеге түсуге де қабілетті. Қазір шетелдік бизнестің Қазақстанда өз өкілдігін ашып жатқаны да көңіл қуантады. Бұл жағдай отандық нарыққа халықаралық сипат беруге, әділ бәсекеңі күшейтуге және экономиканы әртараптандыруға ықпал етеді. Осы орайда, Үкімет жазынан құрылған Инвестициялық штаб «бір терезе» қағидатына сай әрекет етіп, шешімдер қабылдап, өзіне жүктелген міндетті толық атқарып жатқанын атап өткен жөн.

Мемлекеттің инвестициялық ахуалды жақсарту жолындағы жұмысы жемісін беріп жатыр. Жақында Біріккен Ұлттар Ұйымының Азия мен Тынық мұхит елдеріне арналған экономикалық және әлеуметтік комиссиясы инвестиция жөніндегі баяндамасын жариялады. Онда Қазақстанның 2024 жылы жаңа жобаларға 15,7 миллиард доллар көлемінде тікелей шетел инвестициясын тартқаны көрсетілген. Бұл оның алдындағы солтүстен салыстырғанда 88 пайызға артық. Біз Солтүстік және Орталық Азиядағы ең жоғары көрсеткішке қол жеткізіп отырмыз. Аймақтағы шетел инвестицияларының үштен екісіне жуығы, яғни 63 пайызы Қазақстанның еншісінде.

Мен бизнес көзқарымымен, инвесторлармен алдағы уақытта да кездесетін боламын. Олардың жасампаз бастамаларын қолдаймын. Үкімет пен барлық мемлекеттік органдардан да осыны, яғни бизнеске құлақ асып, онымен үйлесімді жұмыс жүргізуді, болашағы зор жобаларға қаржы салатын кәсіпкерлер мен инвесторларға қолдау көрсетуді талап етемін. Бизнеске мүлде қысым көрсетілеуі мүмкін. Шеңеуңктер мен күштік құрылымдардың қызметкерлерін мұндай әрекеттері үшін жазалап жатырмыз, алдағы уақытта да жауапкершілікке тартатын боламыз. Ал кәсіпкерлер алаяқтық жасамай, заң аясында жұмыс істеуге тиіс.

– ***Қоғамда сыйбалас жемқорлық туралы жөні айтылады. Оған қарсы белсенді күрес жүргізіліп жатқанын көріп отырмыз. Жалпы, шеңеуңктердің ұсталғаны туралы түрлі ақпараттар елімізде жемқорлық өршіп тұр- ғандай әсер қалдырады. Шынымен де солай ма?***

– Сыйбалас жемқорлықпен жүйелі түрде күресу – аса қажетті жұмыс. Бұған еш күман жоқ. Мемлекет жемқорлыққа қатысты құқық бұзу- шылық фактілерін анықтау ғана емес, жемқор- лықтың алдын алу үшін жұмыс жүргізіп жатыр.

Қазақстан жемқорлыққа қарсы күрес жолында ең озық халықаралық стандарттарды, соның ішінде Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы енгізіп жатқан талаптарды басшылыққа алады. Бұл – өте жоғары талап, біз соған сай болуымыз керек. Бұған қоса, мен сыйбалас жемқорлықпен күресуге жауапты мекеменің басшыларына науқаншылыққа салынбай, байыпты шешімдер қабылдау қажеттігін үнемі айтып отырамын. Өйткені әрбір шешімнің артында адам тағдыры тұр.

Ал шеңеуңктердің ұсталғаны туралы ақпараттың жиі шығуы биліктің абыройына белгілі бір деңгейде нұқсан келтіргенімен, мемлекеттің ашық жұмыс істейтінін көрсетеді. Бірақ мұндай кадамсыз «Заң мен тәртіп» қағидаларына негізделген әділетті мемлекет құру мүмкін емес.

– ***Қазақстан мен Ресейдің арасында***

ежелден тығыз экономикалық және мәдени- гуманитарлық қатынас орныққан. Бытыр қараша айында Ресей Федерациясының Президенті Владимир Путин Қазақстанға мемлекеттік сапармен келді. Бұл сапар біздің елде де, шетелде де жұрттың жімі назарында болды. Сондағы келіссөздердің нәтижесін қалай бағалайсыз?

– Ресей Президентімен өткізген келіссөздер аса мазмұнды болды. Біз сауда-экономика, көлік- логистика, энергетика, мәдениет, білім беру және басқа да салалардағы ынтымақтастық мәселелерін жан-жақты талқыладық. Астанаға Ресей Үкіметі мүшелерінің жартысына жуығының келуі Ресей үшін Қазақстанның стратегиялық маңызы жоғары екенін көрсетеді.

Келіссөздердің нәтижесі туралы көп жазылды, көп айтылды. Өрине, біраз дүние ақпарат құралдарына шыққан жоқ. Владимир Путинмен бейресми жағдайда төрт сағат әңгімелестік. Бұл кездесуде екі жақты ынтымақтастықты одан әрі нығайтуға мүмкіндік туды. Сондай-ақ әңгіме барысында халықаралық проблемалар бойынша өзара түсіністігіміз бекемделе түсті. Мен Қазақ- станның көп жақты саясатының мәнін ашық айтып, Ресеймен стратегиялық серіктестігімізді және одақтастық қарым-қатынасты дамыту туралы ұстанымға берік екенімізді жеткіздім.

Президент Путин – тәжірибелі мемлекет қайраткері. Ол Қазақстанның ерекшелігін және Орталық Азия аймағындағы ең ірі экономикасы бар маңызды ел екенін жақсы түсінеді. Сондықтан Ресей біздің елмен сауда-экономикалық және инвестициялық байланыстарын нығайту үшін белсенді жұмыс жүргізіп жатыр. Басқаша болуы да мүмкін емес. Себебі екі ел арасын құрықтағы ең ұзын үздіксіз шекара қосып жатыр.

Владимир Путиннің шетелге сапарының ең көбі біздің елге жасалғаны, яғни оның Қазақстанға 33 рет келгені де көп жайттан хабар береді. Бұдан бөлек, бз телефон арқылы сөйлесеміз, халықаралық форумдар аясында кездесеміз. Бір сөзбен айтқанда, үнемі хабарласып отырамыз.

Мұның бәрі Қазақстанға да, Ресейге де қажет. Өйткені бұл екі ел басты рөл атқаратын Еуразия кеңістігіндегі тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін керек.

– ***Сіз Атом энергетикасына қатысты референдум кезінде ақпарат құралдары- ның алында сөз сөйлеп, атом электр стан- сасын салуға озық технологиясы бар шетел компанияларын тартылады дедіңіз. Халық- аралық консорциум құрылатын болды. Үкімет қай компанияларға басымдық беретінін айқындады ма?***

– Владимир Путиннің Астанаға сапары кезінде бұл мәселе де талқыланды. Жобаға тапсырыс беруші ретінде Қазақстан жағы Консорциумда бас оператор болады деп уағдаластық. Атом стансаларын салуға бай- ланысты шетелдерде тәжірибесі мол, білігі жоғары «Росатом» компаниясының жобаға қатысуы мүмкін екені айтылды. Сондай-ақ Қытайдың азаматтық мақсатта қолданылатын ядролық нысандар салу ісіндегі зор жетістіктері ескеріле отырып, осы елдің компаниясымен де келіссөз жүргізіліп жатыр. Жобаға басқа да мем- лекеттердің, оның ішінде Батыс елдерінің кор- порациялары қызығушылық танытып отыр.

Биыл конкурстық рәсімдер өткізіледі. Содан кейін Үкімет түпкілікті шешім қабылдайды. Қазақстанға қуатты атом стансасы қажет екені анық, мен бұған сенімдімін. Оған қоса, тауа арада екінің, тіпті үштің атом электр стансасын салуымыз мүмкін екенін жоққа шығармаймын. Ядролық өнеркәсіп саласы қазірдің өзінде энерге- тикаға тапшылығына тап болып отырған эко- номикамызды өркендетуге зор серпін береді. Қазақстан ядролық энергетикасы дамыған елге айналуы қажет деп санаймын. Оның болашағы зор.

– ***Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпиннің елімізде жасаған мемлекеттік сапары өткен жылдың тағы бір маңызды оқиғасы болды. Сондағы келіссөздердің басты нәтижесі қандай? Ақпарат құралдарында Төраға Си екеуіңіздің ел үкіметтеріне өзара сауда айналымын екі есе арттыру жөнінде міндет жүктегендеріңіз айтылды. Бұл қол жеткізуге болатын меже ме?***

– Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпиннің біздің елді жақсы білетінін, қазақ халқына ілтипатпен қарайтынын атап өткен жөн. Біз екі жақты қарым-қатынасқа, өңірлік және халықаралық ахуалға қатысты барлық мәселені емен-жарқын талқыладық. Ешқандай көзқарас қайшылығы жоқ. Қытай үшін Қазақстан – аса маңызды стратегиялық серіктес. Қарқынды әрі жан-жақты дамып келе жатқан қазақ-қытай ынтымақтастығы, шын мәнінде, мәңгі стратегиялық серіктестік деңгейіне жетті. Мұның Қазақстан мүддесіне сай келетіні сөзсіз.

Қазақстанға жасаған мемлекеттік сапары кезінде Төраға Си Цзиньпин Қытайдың елімізге ешқашан зиянын тигізбейтінін, біз- дің егемендігіміз бен тәуелсіздігімізді барынша қолдайтынын атап өтті. Бұл – өте маңызды мәлімдемес.

2023 жылы Қазақстан мен Қытай арасында өзара визасыз режим орнатылды. Жаңа бастама алыс-берісті дамытуға және екі халықтың достығын нығайтуға он әсерін тигізіп жатыр. Қазақстан азаматтары Қытайды жаңа қырынан танып, оның технологиялық тұрғыдан алып мемлекетке айналғанына көз жеткізе бастады. Қытай жұрты да біздің отандастарымызға достық пейіл танытып отыр.

Қытаймен жан-жақты ынтымақтастықты одан әрі дамыту қазақ дипломатиясындағы маңызды міндеттің бірі болып қала береді. Бұл мемлекет – Қазақстанның негізгі сауда серіктесі, сондай-

«МАҚСАТЫМ – ЭКОНОМИКАНЫ ЖӘНЕ ЕГЕМЕНДІКТІ НЫҒАЙТУ»

– Биылғы мемлекеттік іс-шаралардың ішінде Ұлы Жеңістің 80 жылдығы ерекше орын алады. Қазақстандықтар нацизмді талқандауға елеулі үлес қосты. Біздің аталарымыз бен әкелеріміз барлық майданда жанқиярлықпен соғысты. Оның үстіне, Қазақстан әскерлі қару-жараппен, өнеркәсіп өнімдерімен және азық-түлікпен қамтамасыз ету ісінде маңызды рөл атқарған сенімді тыл болды.

Мен Ұлттық құрылтайдың Атыраудағы отырысында Жеңістің мерейлі белесін атап өтуге дайындалу қажеттігін айттым. Сол кезде жариялаған бастамаларым қазірдің өзінде жүзеге асты. Мысалы, «Айбын» орденінің үш дәрежесі әйгілі батырларымыз Сағадат Нұрмағамбетовтің, Бауыржан Момышұлының және Рақымжан Қошқарбаевтың есімімен аталатын болды. Қазақстанның әуе қорғанысы күштерінің 604-ші әуе базасына әйгілі ұшқыш, Кеңес Одағының екі мәрте батыры Сергей Луганскийдің есімі берілді. Әлия Молдағұлованың, Мәншүк Мәметова мен Хиназ Досланованың өшпес ерлігін міндетті түрде жадымызда жаңғыртамыз.

Жеңісті мерекелеуге арналған жоспарла көптеген іс-шара қамтылған. Оның ең бастысы – Астанада өтетін әскери шеру. Соғыс және тыл ардагерлеріне құрмет көрсетіледі, өшім де елеусіз қалмайды. Концертер мен көрмелер өтеді, деректі фильмдер мен бағдарламалар түсіріледі, тарихи кітаптар мен фотоальбомдар шығарылады. Жауынгерлеріміздің есімін ел жадында сақтау үшін зерттеу жұмыстары жалғаса береді. Б.Момышұлының – 115, М.Ғабдуллиннің – 110, Ә.Молдағұлованың 100 жылдығы салтанатты іс-шаралар тізіміне кіреді.

Жеңістің биылғы мерекесі Қазақстанның бірде-бір азаматын бей-жай қалдырмайтынына сенімдімін. Өйткені біздің елде сұрапыл соғыстың зардабын тартпаған отбасы жоқ деуге болады. Соғыста қаза тапқандарды ұмытпай, қаһарман ерлеріміздің рухына тағзым ету, ел ішінде бейбітшілік пен тыныштықты сақтау – барша ортақ парызымыз.

– **Тағы бір өзекті мәселе бар. Соңғы кезде қазақ тілінің қолданьду аясы өдәуір кеңейді. Мемлекеттік тілде еркін сөйлейтін азаматтардың саны көбейді. Бұл қазақ тіліне деген сұрыптың артына түскенін білдіреді. Бұдан бөлек, шетелдіктердің де тілімізді үйренуге деген қызығушылығы күшейді. Қоғамда қазақ тілінің рөлі одан әрі артма түсуі үшін не істеп керек деп ойлайсыз?**

– Иә, дұрыс айтасыз. Қазақ тілінің бәсекеге қабілеті және оны үйренуге деген қызығушылық барынша артып келеді. Ең бастысы, қазақ тілін білу сәнге айналды, жастарымыз оны меңгеруге ұмтылатын болды. Мемлекеттік тіл азаматтардың қызмет бабында өсуіне және табысқа жетуіне жол ашатын маңызды фактор саналады. Еліміздің бизнес өкілдері маркетинг саласындағы наукандардың қазақ тілінде сөйлейтін тұтынушылардың сұранысына қарай өткізілетін болды. Мұның бәрі мемлекеттің өте абай болуды қажет ететін әрі саяси тұрғыдан маңызды саналатын осы саладағы саясаты тиімді жүргізіліп жатқанын көрсетеді.

Сөз арасында айта кетейін, дүние жүзінде 7 мыңнан астам тіл бар. Соның ішінде үш мыңнан астам тілге жойылып кету қаупі төніп тұр. Қазақ тілі бұл топқа кірмейді. Ана тіліміз 2024 жылы әлемде ең кең таралған тілдердің арасында 79-шы орынға тұрақтады. Осы ретте күрделі әрі қарама-қайшылыққа толы кеңес заманында ана тілімізді әлемдік лингвистика картасынан жойылып кетуден сақтап қалған зиялы қауым өкілдерінің, ақын-жазушылардың, журналистер мен ғалымдардың, мұғалімдер мен мәдениет қайраткерлерінің, ауыл еңбеккерлерінің, яғни барша отаншыл азаматтардың еңбегін бағалауымыз керек.

Бұдан да жоғары нәтижеге қол жеткізу үшін ғылым-білім саласындағы инфрақұрылымды жаңғыртуға, мектептер мен басқа да оқу орындарында қазақ тілін үйрету жүйесін жетілдіруге қоса оқытушылардың мәртебесін арттыру мәселесін де шешу қажет. 2023 жылы «Қазақ тілі» қоғамының бастамасымен құрылған арнаулы қорға қолдау көрсету керек. Цифрлық технологияларды қолдануға баса мән берген жөн. Өйткені қазақ тілінің алдағы тағдыры, еліміздің жаһандық бәсекеге қабілеті көбіне осыған байланысты болады.

Шығармашыл жастар және креативті индустрия мемлекеттік тілді дамыту ісіне пайдасын тигізе алады. Мемлекет экономикадағы болашағы зор осы саланы өркендеуіне барынша қолдау көрсетеді. Отандық және әлемдік нарықта қаржылық жағынан тиімді әрі сұранысқа ие болатын түрлі контентті қазақ тілінде жасау қажет. Бұл жерде әдебиет, музыка, кино, сериал және компьютер ойындары туралы айтып отырмын.

Ана тіліміздің болашағы жарқын екеніне менің ең күмәнім жоқ. Қазақ тілі мемлекеттік тіл ретінде халқымызды ұйыстыру жолында маңызды рөл атқара береді. Бірақ тіліміздің тұғырын нығайтамыз деп, оны басқа тілдерге, соның ішінде орыс тіліне қарсы қоймау керек.

– **Сіз өз сөздеріңізде жастарға айрықша назар аударасыз. Қазақстан жастарының өзін-өзі дамытуына мол мүмкіндігі бар. Оларға барлық жол ашық деуге болады. Кейбір жастардың құмар ойында, есірткіге тәуелді болғанын немесе күні бойы еш мақсатсыз әлеуметтік желіде отырып, алтын уақыттың босқа өткізін жатқанын көргенде қиыншыласың. Жас ұрпақты саяси жауапкершілігі жоғары әрі жан-жақты дамыған азамат етіп тәрбиелеу үшін не істеу керек?**

– Мен түрлі жиындарда жастарымыз туралы жиі айтамын. Өйткені олардың болашағын ойлап, шын жүректен тілеуестік білдіремін. Еліміздің тағдыры – жастардың қолында. Біз отаншылдыңын нақты ісімен көрсететін әрі мәдениеті жоғары ұрпақ өсіруге міндеттіміз. Реформаның бәрін жастардың игілігі үшін жасап жатырмыз. Бұл – әншейін әдемі сөз емес, мемлекет стратегиясының түпкі мәні.

Бүгінгі жастар біздің жас кезімізге қарағанда әлдеқайда көп біледі. Қазіргі

технология дәуірінде бұл – қалыпты нәрсе. Қазақстанда дарынды, білімді әрі мақсатына ұмтыла білетін қыз-жігіттер көп. Дәл сол себепті мен жастарға сенемін деп жалықпай айта беремін.

Бір ғана тілегім, ақыл-көнесім бар: жас азаматтарымыз дүниетанымы тұрғысынан жасампаз, ойлау қабілеті жағынан сындарлы болуға тиіс, олар жақсы мен жаманның аражігін ажырата білуі керек. Жастарымыз халқымыздың болмысына жат идеялардың жетегінде кетпесе, күйзеліске түспесе, нигилизмге бой алдырмаса екен деп тілеймін. Олардың белсенді, тәртіпті, білімпаз, еңбеккер болғанын қалаймын.

Тәуелсіздік ұрпақтары қазірдің өзінде ғылым, спорт, бизнес, креативті индустрия және мемлекеттік қызмет саласында зор жетістікке жетіп жүр. Көбі өндірісте және ауыл шаруашылығында табысты еңбек етеді. Бұл ретте мен осы жылды «Жұмысшы мамандықтар жылы» деп жарияладым. Біз еңбек адамының абырой-беделін көтеріп, еңбеккерлік, кәсібилік сияқты құндылықтарды дәріптеу үшін әлі талай шаруа атқаруымыз керек.

Экономиканың көптеген саласында жұмыс қолы жетіспейді. Жұмысшы мамандықтар мол әрі тез табыс табу тұрғысынан қызықтыра қоймауы мүмкін. Бірақ бұл мамандықтардың еңбек нарығында сұранысқа ие болатынына да, қоғамдағы мәртебесі жоғары болатынына да кепілдік бар. Мен кәсіпорындарды аралаған кезде жастарды жиі жолықтырамын. Олардың арасында жұмысшы әулеттерінің өкілдері көп екені көңіл қуантады. Мемлекеттің міндеті – жас мамандарға материалдық және моральдық жағынан көмектесу. Мен бұл шаруамен үнемі айналысамын.

– **Жастарымыздың білім қуып немесе жұмыс іздеп шетелге шығуына қалай қарайсыз?**

– Рас, бүгінде жастардың көбі білім алу немесе қызметте өсу үшін шетелге шыққысы келеді. Бұл – жаһандану үдерісінің бір ерекшелігі. Оған түсіністіктен қараған жөн.

Біздің жастарымыз әлемдегі беделді университеттерде жақсы білім алып, тәжірибе жинап, дүниетаным көзкіеігін кеңейте алады. Сондықтан мемлекет, эрине, шетелде оқуға кедергі жасамайды, керісінше, ондай бастамаларға қолдау көрсетеді. Халықаралық «Болашақ» стипендиясы баршаға белгілі. Жас ғалымдардың шетелдегі ғылыми орталықтарда тағылымдамадан өтуіне жағдай жасалған. Бірқатар елмен студент алмасуы тұрамыз.

Жастардың кәсіби біліктілігін көтеру немесе көбірек табыс табу үшін шетелге шығуы қалыпты нәрсе деп ойлаймын. Олар үйренішті мекенін тастап, өмірін күрт өзгертуден қорықпауы керек. Тіршілікке бейім, ширақ болуға тиіс. Өмір бойы бір ауылда немесе бір қалада тұрып, жарты ай жұмыста болғаны үшін біліктен жоғары жалақы талап ететін заман әлдеқашан келмесе кеткі. Қазіргі жастар ондай болмауға тиіс. Қарым-қабілетін кәді жерде қажетке жараса, сонда баруға тырысу керек. Баратын жерін ірі шаһар немесе басқа өңір, тіпті басқа ел болуы да мүмкін. Қазақта «Жүргенге жөргем ілінеді, жатқанға жан жуымайды» деген сөз бар.

Азаматтарымыз шетелде жүрсе де, халқымыздың салт-дәстүрі мен мәдениетін дәріптеп, еліміздің абырой-беделін арттыруға атсалысып, Отанына пайдасын тигізе алады. Қазақстан деген брендті әлемге таныту да маңызды миссияның бірі. Дегенмен шетелге шығу «Барсакелмеске» кету деген сөз емес. Ұл-қыздарымыздың жаңа технологияларды меңгеріп, тәжірибе жинақтап, Қазақстанға оралғаны жөн. Елімізде білікті мамандардың аяғын жерге тигізбей, қағып әкететін салалар көп. Үкіметтің міндеті – олардың өз Отанында табысты еңбек етуіне жағдай жасау.

– **Сұхбат бергеніңіз үшін ризашылық білдіремін. Бірақ айналып өте алмайтын тағы бір сұрағым бар. Сіз неге сұхбатты басқа ақпарат құралдарына емес, баспасөзге бергенді жөн көресіз?**

– Газет-журнал оқу – жас кезімнен қалыптасқан дағды. «Ана тілі» газетін де тұрақты оқып тұрамын. Мен мәліметті телевидение, интернет, әлеуметтік желі сияқты сан алуан ақпарат көздерінен аламын. Бұдан бөлек, күн сайын түрлі мекемеден материалдар келіп түседі. Мен ақпарат кеңістігіндегі үрдістерді жіті қадағалап отырамын. Жазбаша мәтіндердің мән-маңызын томен-детуге болмайды. Мерзімді баспасөз бәрібір мемлекеттік саясаттан хабар беретін маңызды ақпарат көзі болып қала береді.

Менің болмыс-бітімін талдау жасауға бейім. Сөйлейтін сөздерімнің, мәлімдемелерімнің, тіпті жолдайтын хаттарым мен желелхаттарымын мәтінін де өзім мұқият қараймын. Мен редакциялағаннан кейін мәтіндер мүлде басқаша болып шығатынына аппарат қызметкерлері әбден үйренген. Өрине, журналистермен әңгімелесуге өздері бастамашы болып, телеарна тілшілеріне құлшына сұхбат беретін жөне өздерін жаңалықтардан көргеніне мәз болып отыратын басылырлар да бар. Әркімдікі өзіне жөн шығар.

Осы сұхбатты сіздердің басылымдарыңызға беру арқылы еліміздегі журналистиканың тірегі саналатын қазақ тіліндегі медиаға қолдау көрсеткім келді. Биылғы 22 наурызда «Ана тілі» газетінің жарыққа шыққанына 35 жыл толады. Алда келе жатқан мерейлі белестеріңіз құтты болсын! Осы уақытта газет жемісті жолдан өтті, өз ерекшелігі, тұрақты оқырманы бар белді әрі беделді басылымға айналды.

Бүгін біз өз өзекті деген бірталай мәселені ашық талқыладық деп ойлаймын. Жақсы сұхбат болды. Әдетте осындай ауқымды сұхбатта мемлекеттің қызметіне қатысты мұқият ойластырылған жан маңызды мәселелер айтылады. Өткен жылға қорытынды жасалып, осы жылдың бағыт-бағдары айқындалды.

Шын мәнінде, бұл сұхбаты елге терең ой салу және биылғы жұмысымызға тын серпін беру үшін отандастарыма жолдаған арнайы үндеуім деуге болады.

Әңгімелескен Ерлан ЖҮНІС

ЖҮЛ БАСЫНДАҒЫ ЖАҒАЛЫҚТАР ӨҢІР ХАЛҚЫНЫҢ ИГІЛІГІН ТОЛЫҚТЫРДЫ

Соңғы екі жылда 4 мыңға жуық пәтер табысталып, 17 мың тұрғынның баспана мәселесі шешімін тапты. Бүгін міне, аумағы 10 мың шаршы метрден асатын тұрғын үйлердің құрылысын аяқтап, иелеріне салтанатты түрде табыстауға жиналды. Жаңа баспаналарды уақытылы әрі сапалы салған құрылыс мекемелеріне шынайы алғыссымды білдіреміз. Мемлекеттің қолдауын сезініп, баспаналы болуға ниет еткен әрбір отбасы үшін бүгін айтулы күн! Жаңа қоныс – жақсылықтың бастауы. Баспаналарыңыз татулық пен берекенің ордасына айналсын, баршаныңға құтты болсын! Еліміз еңселі, Тәуелсіздігіміз мәңгілік болғай! Жаңа 2025 жыл құтты болсын, ардақты ағайын! – деді аймақ басшысы.

Айта кетейік, өткен жылы Жаңақорған ауданының бюджеті 15 млрд 800 млн теңге болса, биыл 20 млрд теңгеге жетіп, 20 пайызға өсім қалыптасты. Бұл қаржы аудан тұрғындарының көтерген мәселелерін шешуге бағытталуда. Мәселен, 1 млрд теңгеден астам қаржыға 40 шақырым болып 38 көше жөндеуден өтті. Жаңақорған кентіндегі теміржол үстінен өтетін аспалы көпірдің құрылысы жүргізілуде.

Тұрғындарды «көгілдір отынмен» қамтуға ерекше мән беріледі. Аудан орталығы мен 7 елді мекенге газ келіп, халықтың 40 пайызы табиғи газды қолдануда. «Сүттіқұдық», «Жайылма», Қожаберді елді мекендеріне орталықтандырылған ауызсу жеткізілді. «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында «Қаратөбе» ауылында дәрігерлік амбулатория ашылып, ел игілігіне қызмет етуде. Тәуелсіздік күні «Төменарық» ауылында дәрігерлік амбулаториямен қоса 15 төсек-орынға арналған ауылдық аурухана ел игілігіне табысталды.

Одан бөлек, Жаңақорған кентінде «Қамқорлық» оналту орталығы, 200 орындық «Оқушылар үйі» мен 50 орындық «Өнер мектебі», Байқеңге ауылында 150 орындық мектеп, «Бесарық» ауылындағы 375 орындық қосымша оқу ғимараты пайдалануға берілді. «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы аясында Жаңақорған кенті «Саяжай» шағын ауданындағы 600 орындық, «Жаңарық» елді мекеніндегі 300 орындық мектептер жақын күндері ел игілігіне табысталды.

Іс-шарада құрылыс мекемесінің мамандарына облыс әкімінің Алғыс хаты табысталып, мемлекет және қоғам қайраткері Бекмырза Еламанов батасын берді.

Рәсімнен кейін аймақ басшысы тұрғындармен кездесті. Әлеуметтік-экономикалық дамудың бағыт-бағдары, инфрақұрылымдық жобалардың жүзеге асу барысы туралы айтып, жиналған жұртшылықтың ұсыныс-пікірлеріне ден қойды.

Сондай-ақ Жаңақорған ауданының Әбдіғаппар, «Бесарық» ауылдарында дәрігерлік амбулатория ашылды.

Аймақ басшысы жиналған қауымды Жаңа жылмен құттықтап, жаңа нысандардың ел игілігіне қызмет ететініне сенім білдірді.

– Жаңа жыл халқымыз үшін берекелі жыл болсын! Әр шаңырақ шаттыққа, қуанышқа толсын! Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы «Отандық медицинада емдеудің инновациялық әдістері енгізіліп, онкологиялық қызметті кешенді жаңғырту жұмыстары басталды. Сала қызметкерлерін құқықтық және қаржылық тұрғыдан қорғау туралы заң қабылданды. Бұл – аталған мамандықтың мәртебесін арттыруға бағытталған қадам. Осы және басқа да жүйелі шаралардың нәтижесінде негізгі медициналық-демографиялық көрсеткіштердің жақсарғаны байқалып отыр» деп бұл саланы айрықша маңызға ие екенін айтты. Өткен жылы облыстың денсаулық сақтау саласының бюджеті 146 млрд 200 млн теңгеге жетті. Ұлттық жоба аясында өңіріміздің барлық ауданында 10 млрд 200 млн теңгеге 27 медициналық нысан салынды. Оның ішінде, 3 1-бет

дәрігерлік амбулатория Жаңақорған ауданында бой көтерді. Тәуелсіздік күні «Төменарық» ауылында дәрігерлік амбулаториясымен қоса 15 төсек-орынға арналған ауылдық аурухана ел игілігіне табысталды.

Осы игі істердің жалғасы ретінде бүгін Әбдіғаппар, «Бесарық» ауылдарындағы амбулаторияларды пайдалануға береміз. Халқымыз «Тәні саулық – жаны сау» деген. Бүгін іске қосылған жаңа нысандар бастапқы медициналық қызмет көрсетуге маманданған үздік мекемеге айналып, ақ халатты абзал жандар халық алғысына бөлене берсін! – деді Нұрлыбек Машбекулы.

Жиында Мәжіліс депутаты Мұрат Әбенов жиналған жұртшылықты құттықтады, ел ағасы Бақыт Нұртазаев бата беру, ауданның өсіп-өркендеуі жолында еңбек еткен ардагерлер мен құрылысшылар облыс әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

Айта кету керек, аймақтың денсаулық сақтау саласында ауқымды жұмыстар атқарылуда. Бұрын-соңды өз ғимараты болмаған «Қан орталығы» салынып, ел игілігіне қызмет етуде. Ана мен бала өмірін қорғау мақсатында көпбейінді облыстық аурухана базасында жаңа МРТ аппараты іске қосылып, 70 орындық перинаталдық бөлім ашылды. Облыс орталығында емханасы және онкологиялық бөлімшесі бар 300 орындық көпбейінді аурухананың, Арал ауданы «Сексеуіл» кентінде 40 төсек-орынға арналған ауылдық аурухананың құрылысы жүргізілуде. Халықтың сұранысына сәйкес 45 жедел жәрдем көлігі алынып, облыстық медициналық жедел жәрдем стансасы 100 пайыз қамтамасыз етілді. Соңғы 2 жылда барлық елді мекендегі денсаулық сақтау ұйымдарына 225 санитарлық автокөлік табысталды.

Саланы дамытуға бюджеттен тыс ресурстар да тартылуда. «Қазақстан халқына» қоғамдық қорымен тұрақты әріптестік байланысы орнатылған. Қор соңғы екі жылда өңірдің денсаулық сақтау саласына 4 млрд теңге қаржы бағыттады.

Бұл қаржыға облыстық балалар ауруханасы базасында «Қамқорлық» орталығы ашылып, қажетті дәрі-дәрмек алынды. Қор облыстық онкология орталығын скрининг жүргізуге арналған жылжымалы медициналық кешенмен қамтамасыз етті. Мұндай кешен еліміздің 3 өңірінде ғана бар. Бүгінде шалғай елді мекендердегі тұрғындарға тұрақты қызмет етуде.

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев Жаңақорған ауданына жұмыс сапары кезінде №54 мектеп жанындағы 375 орындық қосымша оқу ғимаратын көрді.

Құрылысты «Жабдықтау» ЖШС салған. Үш қабатты нысанға 789,6 млн теңге қаржы «Білім беру инфрақұрылымын қолдау» қоры арқылы бөлінді. Онда білім аулышарында барлық қолайлы жағдай жасалған. Кен әрі жарық сыныптар, жоғары сапалы оқу құралдарымен, ақпараттық технологиялармен жабдықталған кабинеттер бар. Оқушылар үшін арнайы кітапхана, зертханалар және шығармашылық үйірмелерге арналған бөлмелер де барастырылған.

Ғимараттың әр қабатындағы арнайы инженерлік, жылу, жарық, су және желдету жүйелері заманауи талаптарға сай орнатылған. Спорт залы мен демалыс орындары денешынықтырумен айналысуға және түрлі спорттық жарыстар өткізуге мүмкіндік береді.

Айта кетейік, 2023 жылы облыс орталығындағы 4 мектептің орын тапшылығы мәселесін шешу үшін 1850 оқушыға арналған қосымша ғимараттар салынды. Ал өткен жылы 1050 орынға лайықталған 3 қосымша ғимарат, 2 спорт зал құрылысы жүргізілді.

Жаңақорған ауданының «Жаңарық» ауылында 300 орындық мектептің ашылу рәсімі өтті. Білім ошағы «Жайлы мектеп» ұлттық жобасымен салынған.

Ашылу салтанатына ҚР Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев, Парламент Сенатының депутаттары Наурызбай Байқаламов, Руслан Рүстемов, Мәжіліс депутаттары Мархабат Жайымбетов, Мұрат Ерғешбаев, Мұрат Әбенов қатысты.

Аймақ басшысы жиналған жұртшылықты құттықтап, ізгі тілегін жеткізді.

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы «Орта білімнің сапасы – табысты ұлт болудың тағы бір маңызды шарты. Әрбір оқушының білім алып, жан-жақты дамуы үшін қолайлы жағдай жасалуға тиіс. Сол үшін «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы қолға алынды» деді.

Президентіміздің, Үкіметтің ерекше қолдауымен қолға алынған Сыр өңіріндегі байыпты бастамалардың, мақсатты жобалардың игілігін халық көруде. Білімді азамат – егемен еліміздің ертегі, халқымыздың болашағы. Қандай мықты мемлекет болмасын, жас ұрпақтың білімі мен оқу-ағарту ісіне барынша көңіл бөледі.

2024 жылы білім саласына бөлінген қаржы 264 млрд теңгені құрап, алдыңғы жылмен салыстырғанда 9,3 пайызға арты. Аймағымызда 6 мектеп, 5 мектепке қосымша ғимарат салынып, ел игілігіне табысталды. Балалар мен жасөспірімдердің шығармашылығын шыңдау мақсатында облыс орталығынан бой көтерген «Шығармашылық академиясы» мамыр айында ел игілігіне табысталды.

Дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернаты алдағы наурыз айында пайдалануға беріледі. «Саутс Ойл» компаниясының демеушілігімен қолға алынған музыкалық колледждің жаңа ғимараты да мамыр айында ашылды.

Шиелі ауданынан 200 орындық «Оқушылар үйі» мен 50 орындық «Өнер мектебі» пайдалануға береміз. 2023 жылы облыс орталығындағы 4 мектепке 1 850 орынға арналған қосымша ғимарат салып, Бюджетке салмақ түсірімі, қаржыны үнемді пайдаланып, үш ауысымды оқытуға көңіуі мүмкін мектептер мәселесін шешті.

Былыр 3 млрд 100 млн теңгеге 8 мектеп ғимараты күрделі жөндеуден өтті. Мемлекет басшысының 1 300 мектепке күрделі жөндеу жүргізу тапсырмасына сәйкес алдағы 3 жылға 51 мектеп жоспарланған. Заманауи білім нысандарының пайдалануға берілуі, жаңа келбеті – аймағымыздың білім саласына үлкен қолдау, балалар мен ұстаздарға деген ерекше қамқорлық. Бүгін табысталған жаңа білім ғимаратынан алдыңғы буының ізгі жолын жалғаса білімді, талантты шәкірттер шығатынына сенімдіміз мол. Санасы сергек, ойы ұшпау, бәсекеге қабілетті оқушыларымыз көп болғай, – деді Н.Нәлібаев.

Салтанатты іс-шарада Оқу-ағарту министрі Ғани Бектайұлы, Мәжіліс депутаты Мұрат Абдуламұлы жыылған жұртшылықты құттықтады.

Сонымен қатар, ауылдың өркендеуіне үлес қосқан ардагерлер мен құрылыс мекемесінің мамандары марапатталды. Айта кету керек, Мемлекет басшысының Жарлығымен 2025 жыл «Жұмысшы мамандықтар жылы» деп жарияланды.

Президент тапсырмасына сәйкес 9-сыныпты бітірушілердің арасынан жұмысшы және орта буын мамандықтарды игеруге ниетті жастарды 100 пайыз тегін кәсіптік біліммен қамту жоспарланған. Аймақ колледждеріне 5 308 орын мемлекеттік тапсырыс бөлінеді. Бұл – жастардың кәсіптік білім алуына берілген үлкен мүмкіндік.

Аймақтың еңбек нарығына қажетті кадрлардың ұзақ мерзімді болжамын анықтау үшін Мамандықтар атласы әзірленеді. Атласқа сәйкес жаңа мамандықтар ашылды.

Атаулы жылдың іс-шараларын жүзеге асыру үшін жергілікті бюджеттен 900 млн теңге қаржы қарастырылуда.

Қар

Жыл басындағы жаңалықтар

Өңір халқының игілігін толықтырды

ШИЕЛІ

Жылдың алғашқы күндерінде Шиелі ауданының «Бестам», Ө.Тәжібаев ауылдарында дәрігерлік амбулатория ашылды. Медициналық мекемелер «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасымен салынған.

Аймақ басшысы жиналған қауымды Жаңа жылмен құттықтап, өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы, құрылыс саласындағы жетістіктерге тоқталды.

– Президентіміздің, Үкіметтің ерекше қолдауының арқасында қазіргі таңда аймағымыз байыпты бастамалар мен жасампаз жобалардың орласына айналды. Өткен жылдың қорытындысымен барлық негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша республикада алдыңғы қатардан көріндік. Облысымыздың бюджеті 750 млрд теңгеден асты, осыдан екі жарым жыл бұрын 364 млрд теңге болатын. Өсім 206 пайызды құрады.

Бұл ауқымды қаражат тұрғындар көтерген ең өзекті мәселелерді шешуге, халықтың өмір сүру сапасын арттыруға, ауқымды инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асыруға бағытталды.

Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы «Еліміздің басты құндылығы – адам. Бұл – айқын нәрсе. Ұлт саулығы жақсы болса ғана, қоғам орнықты дамиды. Медициналық инфрақұрылымды кешенді түрде жақсартуға баса назар аудару керек» деп атап өтіп, бірқатар маңызды міндет жүктеді. Ұлттық жобамен Шиелі ауданында 3 дәрігерлік амбулатория Досбол би, Бала би, «Бұланбай бауы» ауылдарында бой көтерді.

Тәуелсіздік күні дәрігерлік амбулаториялар «Тартоғай» және «Алмалы» елді мекендерінде ел игілігіне табысталса, бүгін «Ортақшыл», Ө.Тәжібаев, «Бестам» ауылдарында пайдалануға береміз. Жаңа ғимаратта ауыл тұрғындары сапалы әрі уақытылы бастапқы медициналық қызмет алады деп сенеміз. Егемен еліміздің енесі биік, Тәуелсіздігіміз тұғырлы болғай! Жаңа 2025 жыл құтты болсын! – деді Нұрлыбек Машбекұлы.

Іске қосылған дәрігерлік амбулаториялар құрылысын «Бак-Береке-2030» ЖШС сапалы әрі сәулетті етіп салған.

Жиында облыстық ардагерлер кеңесінің төрағасы Серік Дүргенбаев сөз сөйлеп, жиналған жұртшылықты құттықтады. Қызылорда облысының Құрметті азаматы Дайрабай Ысқақов бата беріп, ауданның өсіп-өркендеуі жолында еңбек еткен ардагерлер мен ауылға сән берген әсем ғимараттарды салған құрылысшылар облыс әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

Одан әрі Шиелі ауданының «Ортақшыл» ауылын газ желісіне қосу рәсімі өтті.

Аймақ басшысы ортақшылдықтарды ауылға газ келу қуанышымен құттықтады.

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Ұлттық құрылтайда «Үкімет газ тартылған елді мекендердің санын барынша арттыруға және 1700

АРАЛ

Арал қаласында облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаевтың қатысуымен әлеуметтік осал топтағы отбасылар үшін сатып алынған 150 пәтерлік 75 тұрғын үйдің кілтін иелеріне табыстау рәсімі өтті. Оған Парламент Сенатының депутаттары Наурызбай Байқадамов, Руслан Рүстемов, Мәжіліс депутаттары Мархабат Жайымбетов, Мұрат Ерғешбаев, Мұрат Әбенов және зиялы қауым өкілдері, тұрғындар қатысты.

Өңір басшысы жиналған қауымды Жаңа жылмен, жаңа пәтер иелерін қоныстоймен құттықтап, әлеуметтік-экономикалық дамудағы, құрылыс, инфрақұрылым салаларындағы жетістіктерді атап өтті.

– Баршаңызға Жаңа жыл құтты болсын!

Үкімет басшысы облысымызға жұмыс сапары кезінде жүзеге асырылған жобаларға ең бағасын беріп, құрылыс, «Ауыл аманаты» бағдарламаларын іске асыру тәжірибесін республикаға кеңінен таратуды тапсырды.

Мемлекет басшысының, Үкіметтің қолдауымен аймағымыз қарқынды құрылыс алаңына айналды. Облыста 133 млрд 400 млн теңгеге 187 жобаның құрылысы жүргізілуде. Бұл – қолға алынған жұмыстарымыздың бір бөлігі ғана. Алдағы уақытта елдің игілігі мен балаларымыздың болашағы үшін жасалатын ауқымды жобалар жалғастырылуда. Қасиетті Сыр өңірі өркендеп, көркейе берсін! Еліміз еңселі, Тәуелсіздігіміз мәңгілік болғай! – деді Нұрлыбек Нәлібаев.

Іс-шарада ел бірлігін бекемдеуге үлес қосқан аға буын ардагерлер мен жаңа тұрғын үйлерді сапалы етіп салып, ел игілігіне табыстаған құрылысшылар марапатталды. Мәжіліс депутаты Мархабат Жайымбетов қонысөтті иелерін құттықтап, Қызылорда облысының Құрметті азаматы Биғали Қаюпов батасын берді.

Айта кетейік, соңғы үш жылда Арал

шакырым газ желісін жаңғыртуға тиіс. Бұл 300 мыңнан астам адамды «көгілдір отынмен» қамтамасыз етуге мүмкіндік береді деп атап өткен болатын.

Соңғы үш жылда Шиелі ауданына 159 млрд 500 млн теңгеден астам инвестиция тартылды. 2023 жылы аудан бюджеті 16 млрд 500 млн теңге болса, 2024 жылы 18 млрд 800 млн теңгеге жетіп, 12,4 пайызға өсім алды. Өткен жылдан бері 5 млрд 953 млн теңгеге 25 жоба жүзеге асырылуда.

Кейінгі үш жылда 1 млрд 262 млн теңгеге ауызсу желілері жанартылды, аудан халқының 99,9 пайызы таза ауысумен қамтылды. «Ақтам», «Ызалы» елді мекендеріне су желісі тартылғаннан кейін бұл көрсеткіш 100 пайызға жетеді. Бүгінде «Еңбекші», «Жиделіарқы», «Бестам», Ө.Тәжібаев, «Алмалы» және Досбол датқа елді мекендерін газдандыру жобасы толық аяқталды.

Бұдан бөлек, ауданның Сыр беткейіндегі жұртшылықты «көгілдір отынға» қосу үшін 1 млрд 165 млн теңгеге Мұстафа Шоқай автоматтандырылған газ тарату стансасының құрылысы басталды. Елдің дамуы ауылдың гүлденуінен басталады. Ауылдың дамуы, келешегінің зор болуы бекем бірігіміз бен тату тірлігімізге байланысты. Бүгінгі қуаныш барлап отбасының бақыты мен шаттығын есесінесін! Еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын! Туған жеріміз Сыр өңірі қарыштап дами бергей! – деді Нұрлыбек Машбекұлы.

Іс-шарада Парламент Мәжілісінің депутаты Мархабат Жайымбетов жиналған жұртшылықты құттықтады, ел ағасы Қорғанбек Қайруллаев батасын берді. Ауылдың өсіп-өркендеуі жолында қа-жырлы қызмет еткен сала мамандары мен ардагерлерге облыс әкімінің Алғыс хаты табысталды.

Осы күні «Ортақшыл» ауылында «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасымен салынған дәрігерлік амбулатория ашылды.

Аймақ басшысы жиналған қауымды Жаңа жылмен құттықтап, өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы, құрылыс, денсаулық сақтау салаларындағы жаңашылдықтарды атап өтті.

– Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы қоғамдағы денсаулық сақтау саласының маңызын айқындап, медицина мамандарының мәртебесі мен беделін арттыру үшін жағдай жасауды тапсырды.

Ұлттық жоба аясында барлықауданда 10 млрд 200 млн теңгеге 27 медициналық нысан салынды. Оның ішінде, Шиелі ауданында 2023 жылы 3 дәрігерлік амбулатория Досбол би, Бала би, «Бұланбай бауы» ауылдарында бой көтерді. Тәуелсіздік күні «Тартоғай» және «Алмалы» елді мекендерінде дәрігерлік амбулаториялар ел игілігіне табысталса, күні кеше Ө.Тәжібаев және «Бестам» ауылдарындағы медицина мекемелері іске қосылды. Бүгін «Ортақшылда» жаңа дәрігерлік амбулатория ашылуда. Ұлттық жоба аясындағы ғимаратты сапалы салып, мерзімінде аяқтаған «Бак-Береке – 2030» мекемесінің ұжымына Сыр жұртшылығы атынан шынайы ри-зашылығымызды білдіреміз!

Жаңа амбулаторияда ауыл тұрғындарына бастапқы медициналық көмек сапалы әрі дер кезінде көрсетіледі деп сенеміз. Егемен еліміздің енесі биік, Тәуелсіздігіміз тұғырлы болғай! Жаңа 2025 жыл құтты болсын! – деді Нұрлыбек Машбекұлы.

Жиында Сенат депутаты Руслан Рүстемов жиналған жұртшылықты

құттықтады. Ауданның өсіп-өркендеуіне еңбек сіңірген аға буын ардагерлер мен құрылысшылар облыс әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

Сонымен қатар Шиелі ауданында әлеуметтік осал топ санатындағы отбасылар үшін салынған 120 пәтерлік 60 жаңа тұрғын үйдің кілті иелеріне табысталды.

Аймақ басшысы Жаңа жылдың алғашқы күндерінде көп-көсір қуанышқа кенеліп, жаңа баспаға ие болған тұрғындарға ізгі тілегін білдірді. Жыл қорытындысымен іске асқан игіліктерді, аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуындағы жетістіктерді атап өтті.

– Алдымен баршаңызды Жаңа 2025 жылмен құттықтауға рұқсат етіңіздер! Жаңа жыл жемісті де нәтижелі, ырыс-несібесі мол жыл болсын. Мереке күндері Шиелі ауданында бірқатар нысан ашылып, «Ортақшыл» ауылына «көгілдір отын» келді. Президентіміздің, Үкіметтің ерекше қолдауы барлық саланың көтеріңкі көрсеткіштерінен, іске асқан жобалардан, қолданисқа берілген нысандардан, байыпты бастамалардан байқалады. Жыл бойы негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша республикада алдыңғы қатардан көріндік.

Осыдан екі жарым жыл бұрын 364 млрд теңге болған аймақ бюджеті 206 пайызға өсіп, 750 млрд теңгеден асты. Бұл қаражатты тұрғындардың кездесу-лерде, қабылдауларда көтерген ең өзекті мәселелерін шешуге бағыттадық. Іске қосылған жобалар тұрғындардың өмір сүру сапасын арттыруға септігін тигізуде. Әсіресе, ауқымды инфрақұрылымдық жобалар елді мекендердің тыныс-тіршілігінің тамырына қан жүйттіп,

халықтың әл-ауқатын арттыруға жол ашты.

Тұрғын үймен қамтамасыз ету жұмыстары Шиелі ауданында да үйлесімді жүргізіліп келеді. 2024 жылы құрылыс жұмыстарының жалпы көлемі 14 млрд 550 млн теңге болып, 2023 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 12 пайызға артты. Жеке тұрғын үй құрылысының жалпы ауданы 67 934 шаршы метрге жетіп, 10,9 пайызға өсті. Бүгін Шиелі кентінде 120 пәтерлік 60 тұрғын үйдің құрылысы аяқталып, тұрғындарға салтанатты түрде табысталды.

Мұндай маңызды бастамалар әрі қарай да жалғасатын болады.

Елдік мүддеге қызмет етіп, жаңа баспаналарды сапалы салып, уақытылы аяқтаған мердігер компания ұжымына шынайы алғысымызды білдіреміз.

Жаңа баспаналарыңыз татулық пен берекенін орласына айналып, қуаныш пен құт қонысін! Балаларымыздың шат күлкісі үйдің ішін бақытқа толтырсын! Қуаныштарыңыз көбейсін! Қоныстарыңыз құтты болсын! – деді аймақ басшысы.

Іс-шарада ауылдың өркендеуіне үлес қосқан ардагерлер, әр салада еңбек ететін азаматтар, құрылыс мекемесінің мамандары марапатталды. Мәжіліс депутаты Мұрат Ерғешбаев жиылған жұртшылықты құттықтады, ел ағасы Ибрагим Әбібуллаев батасын берді.

Жаңа пәтерлер 3 бөлмелі, ас үй мен жылыту бөлмесі де бар. Сапалы құрылыс материалдарынан салынған жаңа баспаналар кенттің келбетін көріктендіре түсті.

Жыл басындағы тағы бір жаңалық – Шиелі ауданында «Руханият орталығының» салтанатты ашылу рәсімі өтті.

Мерекелік іс-шараға Парламент Сенаты мен Мәжілісінің депутаттары Нұртөре Жүсіп, Наурызбай Байқадамов, Руслан Рүстемов, Аманжол Өлтай, Мархабат Жайымбетов, Мұрат Әбенов, облысқа арнайы жұмыс сапарымен келген ҚР Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев, ақын, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Жүрсін Ерман, облыстық мәслихат төрағасы Мұрат Тілеуімбетов, сондай-ақ Мәдениет министрлігі мен Жазушылар одағының өкілдері арнайы қатысты.

Рәсім үш дүркін «Алтын домбыра» иегері Мұхтар Ниязовтың арнауымен ашылды.

Аймақ басшысы жұртшылықты жаңа нысанның ашылуымен құттықтады.

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы «Еліміздің рухани дамуы ұлттық рухқа тікелей байланысты. Сол себепті азаматтарымыздың рухы әрқашан биік болуы үшін мәдениетімізге, руханиятымызға баса мән беруіміз қажет» деген болатын.

2024 жыл өңірімізде «Руханият жылы» деп жарияланып, атаулы жылда мәдени-көпшілік шаралармен қатар, ауқымды жобалар жүзеге асты.

«Руханият жылы» Сыр өңірі үшін жемісті жыл болды. Барлық 7 ауданда құны 11 млрд 500 млн теңге, ішінде неке кино залы, кітапхана, музей, архив, жастар, ардагерлер мен аналар үйі бар «Руханият орталықтары» салынып, пайдалануға берілуде.

Сыр өнерпаздарының әлеуметтік мәселесі де басты назарымызда.

Мәдениет саласы өкілдеріне арналып алғаш рет жаңадан көпқабатты тұрғын үй салынып, 40 жаңа қызметтік пәтер табысталды. Мәдениет және өнер, әдебиет өкілдерін қолдау мақсатында өткен жылдан бері «Тұран» сыйлығы дәстүрлі түрде жыл сайын табысталауда. «Төрлет, еңбек адамы!» тақырыбындағы республикалық айтыста жерлесіміз Мейірбек Сұлтанхан «Алтын домбыраны» иеленді. Бұл жеңіс аймағымызда жарияланған «Руханият жылы» қорытындыланатын тұста керемет тарту болды. «Руханият орталығы» бірліктің ордасы болып, еліміздің құндылықтар қазынасын толықтыра бергей. Жаңа 2025 жыл құтты болсын! – деді Н.Нәлібаев.

Жиында ҚР Парламенті Сенаты Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитетінің төрағасы Нұртөре Жүсіп, Мәжіліс депутаты, айтыскер ақын Аманжол Өлтай, Сенат депутаты Наурызбай Байқадамов, мемлекет және қоғам қайраткері Мұрат Бактиярұлы сөз сөйлеп, жиылған жұртшылықты құттықтады. Ақын Жүрсін Ерман ақ батасын берді.

Ауданның өркендеуіне үлес қосқан ардагерлер мен мердігер мекеме қызметкерлері марапатталды.

Рәсімде Мейірбек Сұлтанхан арнау айтып, «Алтын домбыраны» облыс әкіміне табыстады.

Бұл – Сыр елінің айтыскер ақындары жеңіп алған екінші «Алтын домбыра». Оны Сыр руханиятының жұлдызын биікте жарқыратқан Айттыстың аңагері Мұхтар Ниязовтан кейін Мейірбек Сұлтанхан иеленіп, жыр еліндегі сабақтастықтың үзілмегенін тағы бір дәлелдеді. Еңбек тақырыбын, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы ұсынған «Адал еңбек – адал табыс – адал адам» қағидатын жырлап, көрерменді асыл сөздің нөрімен сусындатты.

Айта кетейік, төрімізге озған 2025 өңір үшін тарихи маңызды жыл болды. Осыдан бір ғасыр бұрын, 1925 жылы мемлекет астанасын Орынбордан Ақмешітке көшіру туралы шешім шыққан. Сырдың киелі топырағында Кеңестердің Бүкіл қазақстандық бесінші съезі өтіп, «Киргиз Автономиялы Социалистік Кеңес Республикасы» деген атау «Қазақ автономиялы Социалистік Кеңес Республикасы» деп өзгертіліп, ұлтымыздың тарихи атауы қайтарылды. Республика астанасы Ақмешіт қаласын Қызылорда деп атау туралы қаулы қабылданды. Еліміздің алғашқы Үкімет басшылығы, басқару институттары осы жерде қалыптасып, нығайды. Өнербиік ордаларының іргесі қаланып, әсем ғимараттар бой көтерді.

Ұлт зиялыларының баршасы осы қалада шоғырланды. Қызылорда сол кезден бастап қазақ елінің тек саяси ғана емес, рухани және мәдени орталығына айналды, халық ағарту үйі, қазақ әдебиеті, театры сынды рухани құндылықтар осы топырақта жаңа қарқынмен дамыды. Биыл қазақ театр өнерінің негізгі қаланған Қызылордадағы Нартай Бекежанов атындағы қазақ академиялық музыкалық драма театрының құрылғанына 70 жыл толады.

Кәсіби өнер ұжымы 300-ден астам қойылымды сахналаған. Республиканың, халықаралық фестивальдерге қатысып, жүлделі орындарды иеленіп келеді.

ауданына 71 млрд теңгеден астам инвестиция тартылды. Екі жыл бұрын аудан бюджеті 10 млрд теңге болатын, бүгінде 21 млрд теңгеден асты. Үш жыл ішінде 1 млрд 900 млн теңгеге 80 шақырым ауызсу желілері, 783 млн теңгеге 54,2 шақырым электр желілері жанартылды. «Шияжағ» елді мекенінің ескірген электр желілері қайта жаңғыртылуда, Арал қаласында 795 млн теңгеге 2 жоба қолға алынған.

Аудан халқына «көгілдір отын» жеткізуде құны 5 млрд 200 млн теңге болатын «Қамыстыбас» автоматтандырылған газ тарату стансасының құрылысы басталды.

Осы сапарда аймақ басшысы Аралдағы аспалы көпірдің құрылыс барысын көрді. Ұзындығы 940 метр көпірдің бас жобалаушысы «АлматыДорПроект», мердігер мекеме «РИТМ» серіктестіктері.

Облыс әкімі аспалы көпір елге ұзақ жыл қызмет ету үшін құрылысты сапалы салу аса маңызды екенін айтты.

Бүгінде мұндағы көлік қатынасы бір

ғана теміржол өткелі арқылы жүргізілуде. Өткел жабылғанда 2-2,5 шақырымға дейін автокөлік кептелісі пайда болады. Жедел жәрдем, өрт сөндіру, құқық қорғау органдарының кезек күттірмейтін қызметтік көліктеріне, тұрғындарға көмекті келтіруде. Көпір салынса осы мәселе шешімін табады.

Өткен жылы аймақтың жол құрылысын дамытуға 44 млрд 703 млн теңге бөлініп, 300 шақырымнан астам жол жөндеуден өтті. Нәтижесінде жақсы жағдайдағы жолдардың үлесі 92 пайыздан асты.

Республикалық маңызы бар «Қызылорда-Жезқазған» автомобиль жолын қайта жаңғырту жұмыстары жалғасуда. Облыс аумағындағы 216 шақырымның 151 шақырымы аяқталып, пайдалануға берілді. Қосымша 30 шақырымына екі қабатты асфальт жабындысы төселді. Жұмыс қарқынды жүруде. Жоба биыл толық аяқталады.

Көлік-логистика саласында да жетістіктер көп. Мемлекет басшысының тапсырмасымен Үкімет басшысы Олжас Бектенов өңірге арнайы жұмыс сапармен келіп, «Қорық Ата әуесжайының»

жаңа терминалын салтанатты түрде ашты. Жобаны іске асыруға «Болат Өтемуратов қоры» 16 млрд 600 млн теңге инвестиция салды. Жергілікті бюджеттен инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымға 4 млрд 300 млн теңгеден астам қаржы бөлінді.

«Қазақстан Темір Жолы» компаниясының, жергілікті кәсіпкерлердің де-меушілігімен 600 млн теңгеден астам қаржыға теміржол вокзалы күрделі жөндеуден өтті. Қызылорда қаласында заманауи үлгідегі автовокзал ғимараты пайдалануға берілді.

Сонымен қатар аймақ басшысы Арал ауданындағы Жедел басқару орталығының жұмысымен танысты.

ҚР Премьер-министрдің тапсырмасына сәйкес Ішкі істер министрлігінің сәуір айындағы алқа кенесінде бағдарламалық қамтамасыз ету үшін қалалық және аудандық полиция бөліністерінде кіші жедел басқару орталықтарын қаржыландыру тапсырылған болатын. Осыған байланысты өңірдің 7 ау-

ландық полиция бөлімінде Жедел басқару орталығын құруға облыс әкімдігінен қажетті қаражат бөлінді. Ақпараттарды қабылдау мен тіркеуді автоматтандыратын, қоғамдық орындарда төртпіт бақылайтын 77 бейнекамера, жол қозғалысы ережелерін бұзғандарды автоматты түрде анықтайтын 7 стационарлық жылдамдық өлшегіш құрылғы сатып алынған, «ЖБО 2.0» бағдарламасы да қамтамасыз етілген.

Жедел басқару орталықтарындағы бейнекамералар пилоттық режимде жұмысын бастады, стационарлық жылдамдық өлшегіш құрылғылар мен «ЖБО 2.0» бағдарламасын іске қосу үшін мердігер мекеме тексеру жүргізуде.

Аймақ басшысы орталықтың басты мақсаты тұрғындардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету екенін атап өтіп, тексеруді толыққанды жүргізуді тапсырды.

Арал ауданына жұмыс сапары кезінде аймақ басшысы «Қамқорлық» оңалту орталығындағы құрылыс жұмыстарының барысымен танысты. Бұл орталық А.Байтұрсынов ауылдық емханасының

жанында, «Қазақстан халқына» қорының қолдауымен қайта жаңғыртылуда. Құрылысты «Жылу-XXI» серіктестігі жүргізуде. Жалпы ауданы 1060,7 шаршы метрлік, екі қабатты ғимарат толық жөнделеді. Орталықта Арал және Қазалы аудандарындағы 2 мыңнан астам бала медициналық оңалтудан өтеді. Нысан биыл наурыз айында іске қосылады.

Облыс әкімі жұмысқа қойылатын басты талап сапа мен мерзім екенін айтты. Жауапты басшылар жөндеу жұмыстарын үнемі тексеріп, кемшілікке көл бермеуі керек.

2022 жылы облыстық балалар ауруханасы базасында «Қазақстан халқына» және «Қамқорлық» қорларының қолдауымен «Қамқорлық» оңалту орталығы жұмысын бастады. Мұндай орталық тамыз айында республикада алғашқы болып аудандық аурухана деңгейінде Жаңақорған ауданында ашылды. Орталықта заманауи, сапалы медициналық көмек көрсету үшін қажетті жағдай жасалған. Онда Шиелі және Жаңақорған аудандарындағы 1,5 мыңнан астам бала ем алады.

Жыл басындағы жаңалықтар

Өңір халқының игілігін толықтырды

ШИЖАҒА ЕЛДІ МЕКЕНІН МӨГІЛДІР ОТЫНҒА ҚОСУ РӘСІМІ

АРАЛ

Кеше Арал ауданының «Шижаға» ауылын және «Сексеуіл» кентін газ желісіне қосу рәсімі өтті. Аймақ басшысы жиналған жұртшылықты Жаңа жылмен, көптен күткен игіліктің іске асуымен құттықтады.

– Жаңа жыл – жаңа үміттердің, асқақ армандар мен жарқын мақсаттардың бастауы. Өткен жыл аймағымыз үшін бірлік пен берекенің, тұрақтылық пен татулықтың, жасампаздық пен жарқын жетістіктердің кезеңі болды.

Газдандыру жобаларына 30 млрд теңгеден астам қаржы бағытталды, 330 шақырым газ желілері салынды. Осылайша халықты газбен жабықтау көрсеткіші 78 пайызға өсті.

Бүгін – көптен күткен қуанышты күн, «Шижаға» елді мекені мен «Сексеуіл» кентін газдандыру толық аяқталды. Тұрғындар күнделікті тұрмыста «көгілдір отын» тұтына бастады. Баршаңызды игілікке қол жеткізулеріңізбен құттықтаймын. Жаңа жылда барлық бастамаларыңыз сәтті болсын! – деді Н.Нәлібаев.

Салтанатты іс-шараларда Мәжіліс депутаты Мұрат Ерғешбаев жиналған қауымды құттықтап, Қызылорда облысының Құрметті азаматы Айтай Кошербаев батасын берді. Сонымен қатар, ауылдың өсіп-өркендеуі жолында қажырлы қызмет еткен сала мамандары мен ардагерлер марапатталды.

Сексеуіл кентіндегі «Бейнеу-Шымкент» магистральды газ құбырынан бастап газ құбыры тармағын салу» жобасының құрылысы биыл аяқталды. Рұқсат құжаттар әзірленіп, монтаждау жұмыстарын жүргізуге «Интергаз Орталық Азия» акционерлік қоғамымен келісім-шарт жасалған. АГТС құрылғылары өзара байланыстырылып, құбырлар гидравликалық тексеруден өткізілген.

«Сексеуіл» кентіндегі 40 төсектік аурухананың ашылу салтанатында аймақ басшысы жиналған қауымды Жаңа жылмен құттықтап, өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы, құрылыс, денсаулық сақтау салаларындағы жаңашылдықтарды атап өтті.

– Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы ауыл халқын сапалы алғашқы медициналық көмекпен қамтамасыз етуді тапсырып, денсаулық сақтау саласы айрықша маңызға ие екенін ерекше атап өтті. «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында 2023 жылы екі дәрігерлік амбулатория Арал ауданының «Қызылжар», «Бөген» ауылдарында ашылды, қазіргі таңда емделушілерге қызмет көрсетуде. Осы игі істің жалғасы ретінде бүгін «Сексеуіл» кентіндегі 40 төсек орына арналған ауылдық аурухананы пайдалануға береміз.

Бүгін іске қосылатын жаңа амбулатория ем іздеп келген әрбір адамға сапалы қызмет көрсететін

үздік мекемеге айналсын! Білікті дәрігерлеріміз елге адал қызмет етіп, алғысқа бөлене берсін! – деді аймақ басшысы.

Ашылу рәсімінде Парламент Сенатының депутаты Наурызбай Байқаламов жиыңға қатысушыларды құттықтап, ел ағасы Намжамдин Мұсабаев батасын берді. Ауданның әлеуметтік-экономикалық дамуы жолында қажырлы еңбек еткен ардагерлер мен аурухананы салған құрылысшыларға марапаттар тапсырылды.

Арал қаласында «Жайлы мектеп» ұлттық жобасымен салынған 300 орындық білім ошағының ашылу рәсімі өтті.

Аймақ басшысы жиналған жұртшылықты құттықтап, ізгі тілегін жеткізді.

– Мемлекет басшысының бастамасымен «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы еліміздің барлық аймағында жүзеге асырылуда. Қазан айында 900 оқушыға арналған алғашқы мектеп облыс орталығында ашылды. Күні кеше Жанакорған ауданының «Жанарық» ауылында 300 орындық «Жайлы мектеп» пайдалануға беріліп, бейімделген ғимаратта орналасқан білім ошағының мәселесі шешімін тапты. Бүгін, міне, Арал қаласында республикалық бюджеттің тікелей қаржыландыруымен, «Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамының үйлестіруімен жүзеге асқан, құны 2 млрд 608 млн теңге болатын 300 орындық

«Жайлы мектеп» ел игілігіне табыс-талуда. Біз бұл арқылы үш ауысымды оқытуға қошу қаупі бар №62 және №220 мектептердегі орын тапшылығы мәселесін шештік. Енді осы шағын аудан балаларына басқа мектепке қатынаудың қажеті жоқ. Алдағы уақытта тағы 2, жыл көлемінде 5 «Жайлы мектепті» аяқтап, пайдалануға береміз.

Бұның барлығы жас ұрпақтың игілігі үшін жасалуда. Шәкірттердің сапалы білім мен саналы тәрбие алуына жағдай жасау біздің басты мақсатымыз болып қала бермек, – деді Н.Нәлібаев.

Салтанатты іс-шарада Мәжіліс депутаты Мұрат Әбенов жиылған жұртшылықты құттықтады. Сондай-ақ ауданның өркендеуіне еңбегі сіңген ардагерлер мен құрылыс мекемесінің мамандары марапатталды.

Еске салайық, Аралдағы «Жайлы мектептің» құрылысын «Бақ-Береке – 2030» серіктестігі жүргізген.

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев Арал ауданы Тоқабай елді мекеніндегі 100 орындық мектептің құрылысымен танысты.

2020 жылы «NTDK Group» ЖШС-ның техникалық қорытындысы бойынша мектеп ғимараты апаттық жағдайда деп танылып, «Баспана Қызылорда» ЖШС-ның сараптамасы негізінде ғимаратты бұзып, қайта салу қажеттігі анықталған. Қазіргі таңда негізгі оқу корпусы пайдалануға берілген. Спорт, акт залдарына, сынып кабинеттеріне сейсмикалық белдеу күйылып, күрделі жөндеу жүргізілуде.

Аймақ басшысы құрылысқа қойылатын басты талап сапа екенін тағы бір ескертіп, жұмысты уақытылы аяқтаудың маңызын атап өтті.

Қызылорда облысы әкімінің баспасөз қызметі

Мұрат Сыдықов

2025 жылдың 6 қаңтары күні белгілі күйші-композитор, акын-жырау, жеті өнерді меңгерген Сыр сұлейлерінің саркыты, тағдыры теңізбен біте қайнасқан айдынды өлкенің тумасы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Композиторлар одағының мүшесі, Арал ауданының Құрметті азаматы Мұрат Сыдықов дүниеден өтті.

Мұрат Сыдықұлы 1940 жылы Арал ауданы Бөген ауылдық кенесіне қарасты «Қарашалаң» елді мекенінде балықшы, өнерпаздар отбасында дүниеге келген. Әкесі Сыдық мерген аңшы, домбырашы, сауықшыл сері, анасы Болкын көлөнер және сөз шебері болған. 1980 жылы отбасы мүшелерінен тұнғыш «Сыдықовтар жаңаулық ансамблі» құрып аудан, облыс жұртшылығына концерттер беріп, өнерсүйер қауымның мақтанышына айналды.

Мұрат Сыдықұлы ән, күй-толғау, өлең-жыр жанрымен 1958-1959 жылдардан бастап шұғылданған. Виртуоз орындаушы, республикалық, бүкілодақтық, халықаралық өнер байқауларының лауреаты. Сонымен бірге шебер сценарий жазушы, режиссерлігі, актерлігі да бар, елімізге белгілі, жан-жақты үлкен өнер иесі, Құрманғазы атындағы Алматы мемлекеттік консерваториясын бітіріп, бірнеше шәкірт тәрбиелеген білікті ұстаз еді.

Қазақстан Композиторлар одағы жоғары бағалаған «Қайдағы сен», «Балықшы қыз», «Сыр гүлі», «Сырлария», «Шаттанамын», «Шалқи бер, дала», «Аққуым менің», «Майдангерлер мәңгі жасайды», «Туған жер», т.б. әндері мен «Арал толқыны», «Біздің Ғани», «Әке арманы», «Қайран ағалар», «Балдыз», «Өмір толғауы», «Тойға шашу», «Балтабай», «Мұраттың төкпесі», «Қос тұйғын», тағы басқа күйлері – халқымыздың рухани байлығына қосылған асыл қазыналар. Туындыларын ауылдың әнші, күйші, жыршыларынан бастап еліміздің атақты өнер шеберлері орындап, облыстық, республикалық радио, теледидарменің «Алтын қорына» жазылған. «Батыр баба – Жаңқожа», «Махамбеттің толғауы», «Тойға шашу», «Астанаға сәлем» сияқты симфониялық күй-поэмалары Қазанғап атындағы халық оркестрі мен Тұрмағамбет атындағы ұлт-аспаптар оркестрінің репертуарынан орын алған.

Ұлттық өнердің ұстыны болған, Сыр мәдениетін даралаған өнегелі ғұмыр иесі Мұрат Сыдықовтың есімі қазақ өнерінің биігінде сақталып қалады. Марқұмның жаны жаннатта, иманы жолдас болсын.

Қызылорда облысының әкімдігі, облыстық мәслихат, облыстық қоғамдық кеңес, облыстық ардагерлер кеңесі

МЕРЕКЕДЕ ТЫНЫМ ТАППАЙТЫНДАР

Мереке күндері тынымсыз қызмет жасайтын мекемелер барын біле жүргеніміз абзал. Өйткені олар өзгелер секілді бейқам жүрмейді, әдеттегіден күшейтілген режимде жұмысқа кіріседі. Сондай мекеменің бірі – облыстық төтенше жағдайлар департаменті. Жалпы департаменттің жауынгерлік есебінде 186 қызметкер, 55 бірлік техника, 2 тікұшақ пен 2 қайық және кинологиялық есеп қызмет бар.

Облыстық ТЖД жоспарлау және жедел басқару орталығы өрт байланысының орталық пункт бастығы Нұрболат Қиятовтың айтуынша, құрылымдық бөлімдерге 16 қоңырау түссе, оның ішінде 4-еуі техногенді сипаттағы төтенше жағдай. Сондай-ақ бұл мекемеге есігі құлыпталып қалған пәтер иелері де жиі хабарласады. Мереке күндері 8 адам құлыптанған пәтерден құтқарылған. Облыс және аудан орталықтарында орналасқан Жаңа жылдық шыршаларға кезекшілік ұйымдастырылды. Соның нәтижесінде ешқандай оқиға оқиға тіркелмеген.

Облыс әкімі аппаратының жедел әрекет ету орталығы да 24/7 режимде жұмыс істеді. Бұл орталықтың екі функциясы бар. Оның бірі – «109» бірінші

кезекшілік байланыс орталығы болса, екіншісі – «112» бірінші кезекшілік-диспетчерлік қызметі. Осы қызмет түрлері бойынша барлығы 64 оператор жұмыс істеген. «112»-ге түскен 1451 хабарламаның ішінде өрт сөндіруге қатысты 5, төтенше жағдай бойынша 13, жедел жәрдем 18, құқық қорғау сипаты бойынша 56, басқа да хабарлама түскен. «109» бірінші нөміріне барлығы 1675 өтінім келсе, оның 96,5% орындалған. Облыс тұрғындарының көбі электрмен жабықтауға, су жүйесіне, табиғи газға, көше жарығына, жылу жүйесі мен қала тазалығына және қоғамдық көлікке қатысты өтінім берген.

Жай күндердің өзінде қызу тіршілікте жүретін дәрігерлер жұмысы мерекеде еселене түседі. Облыс бойынша барлығы 79 жедел жәрдем тобы жұмыс жасады. 458 дәрігер кезекшілікте болса, 1468 орта буын, 369 кіші медицина қызметкері мерекеде демалыс таппады. Облыстық денсаулық сақтау басқармасы басшысының емдеу-алдын алу жұмыстары жөніндегі орынбасары Жаңыл Әбубәкірованың айтуынша, қазан айынан бастап шақыртулық көбеюіне байланысты тағы қосымша 5 жедел жәрдем тобы қарбалас сәтте

көмекке жегілген. «103» желісіне 6588 шақырту түскен. Бір қуаныштысы, жаңа жылда 68 сәби дүние есігін ашыпты.

Айсәуле ҚАРАПАЕВА, «Сыр бойы»

Хабарландыру

«Мақпалкөл» ЖШС қатысушыларына құрылтайшылардың кезектен тыс жалпы жиналысы 2025 жылдың 8 ақпанында сағат 10.00-де Қызылорда облысы, Жалағаш ауданы, Т.Жүргенов ауылындағы орталық мәдениет үйінде өткізілетінін хабарлайды.

Күн тәртібінде:
1. «Мақпалкөл» ЖШС директорының жылдық есеп беруі;
2. «Мақпалкөл» ЖШС директорын тағайындау;
3. Жер үлестерін бөлу.

Сонымен қатар құрылтайшылардың жалпы жиналысының күн тәртібіне қосатын ұсыныс-пікірлері бар болса, он күн ішінде жиналыс ашылғанға дейін серіктестікке ұсынуларыңызды, жиналысқа міндетті түрде қатысуларыңызды сұраймыз.

«Мақпалкөл» ЖШС құрылтайшылары

Жарамсыз деп есептелсін

Мамбеталиев Азамат Алтынбековичтің атына Қызылорда облыстық Полиция департаментінен берілген КЗ №18686 (бланк №015092) қызметтік куәлігі жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

Жарқын бейнесі ұмытылмайды

Тіршілікте тұр-түсі қаталдау көрінгенімен, жүрегі кіршіксіз таза, асқарқын көңілімен әріптестері мен достарының арасында ерекше сыйға бөлінген бауырымыз, марқұм Құрманбаев Бағдат Хамитұлының бақилық болғанына да бес жыл болыпты.

Бағдат ініміз 1964 жылдың 24 қазанында Қызылорда қаласында дүниеге келген еді. №112 орта мектепті абыроймен тәмамдап, 1982-1984 жылдары Кеңес Одағының Чехословакия қаласында орналасқан әскери бөлімінде Отан алдындағы борышын өтеген. Өскерден келген соң өрт сөндіру саласында еңбек етіп, №63 Дербес әскерлендірілген өрт бөлімі бастығының орынбасары лауазымына дейін көтерілді.

1992 жылы Алматы Өрт-техникалық училищесін сырттай оқып, кіші лейтенант шенін алды. 2005 жылы Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің Құқықтану факультетін сырттай тәмамдап, заңгер мамандығын иеленді. Сол жылдары Бағдат облыстық ішкі істер басқармасының Кадр бөліміне инспектор лауазымына қабылданып, облыстық полиция департаментінің Кадр басқармасына бастығының орынбасарына дейін көтерілді. 2015 жылы полиция подполковнигі шенімен құрметті зейнет демалысына шықты. Окінішке орай, Бағдат Хамитұлы ауыр науқаспен өмірден озып, бейнетінің зейнетін ұзақ көре алмады. Өріптегіміздің қазасы бөрімізді есеніретіп кетті.

Бүгінде көңілге медеу етіп, шүкіршілік ететініміз, «орнында бар оналар» демекші, зайыбы Гүлнар балаларына бас-көз болып, шаңырағының берекесін ұйыттып отыр. Ұлы Сардар Жедел-жәрдем станасында фельдшер болып еңбек етсе, қыздары Әйгерім мен Айдана өз отбасыларының отаналарына айналған.

Досым, өзінің өмір жолың қысқа болғанымен, өнегелі болмысың, шынайы достығың мен еңбекқорлығың мәңгі ұмытылмайды. Бауырым әрі әріптесім Құрманбаев Бағдат Хамитұлының жарқын бейнесі мен ізгі істері әлі күнге жадымызда жаңғырып тұр.

Еске алушы досы әрі әріптесі, Ішкі істер органдарының ардагері Оразбаев Максұт Орынбасарұлы.

www.facebook.com/syrboyi.kz/

Меншік иесі
СЫР
МЕДИА

жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР
МАРАТ АРАЛБАЕВ

қабылдау бөлмесі тел/факс: 8/7242/ 70-00-36, 40-11-10 (1002)

БАС РЕДАКТОР
ҚУАТ ШАРАБИДИНОВ

қабылдау бөлмесі – тел: 8/7242/ 40-02-17, 40-11-10 (1007)

Бас редактордың орынбасары – 40-11-10 (1053)
Жауапты хатшы – 70-00-81 (1037)

Бөлімдер:

руханият және ақпарат – 40-11-10 (1039, 1040)
экономика – 40-11-10 (1038, 1033)
әлеумет және саясат – 40-11-10 (1034)
жарнама – 70-00-52, 40-11-10 (1058)
есеп-қисап – 70-00-39, 70-00-38
компьютер орталығы және корректорлар – 40-11-10 (1036, 1035)

https://twitter.com/syrboyi

Қызылорда облыстық «Сыр бойы» газеті
ҚР СТ ISO 9001-2016 (ISO 9001:2015)
«Сапа менеджменті жүйелері» талаптарына сәйкес КЗ.4310318.07.03.01178 нөмірімен сертификатталған. Авторларға қаламақы тапсырыс бойынша төленеді, қолжазба өңделеді және қайтарылмайды. Жариялымыз газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді.
«АҚ» - ақылы қызмет.
Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.

www.instagram.com/syrboyi_kz

Газет аптасына 3 рет (сейсенбі, бейсенбі, сенбі күндері) шығады.

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелген. Тіркеу куәлігі №12993-Г, 27.08.2012 ж.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп, «ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды. Тел.: 8/7242/ 40-06-68. Газеттің таралымы бойынша 8/7242/ 70-14-08 телефон нөміріне хабарласуға болады.

Редакция мекен-жайы: Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4 «А».

e-mail: syrboyi@yandex.kz / www.syrboyi.kz

Таралымы 23445

Тапсырыс №7

Кезекші редактор Айсәуле ҚАРАПАЕВА